

Vlaams
Parlement

ingediend op **21** (2018-2019) – Nr. 1
16 november 2018 (2018-2019)

Toelichtingen

bij de middelenbegroting
en de algemene uitgavenbegroting
van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2019

Meerjarenraming 2019-2024

Inhoudstafel

1.	INLEIDING	4
2.	DE MIDDELENBEGROTING	5
2.1.	Totale middelen	5
2.2.	Opcentiemen, toegewezen gedeelten van de BTW en de PB, en federale dotaties voor nieuwe bevoegdheden	6
2.2.1.	Parameters	6
2.2.2.	Resultaten	11
2.3.	Specifieke dotaties vanwege de federale overheid	14
2.4.	Gewestelijke belastingen	17
2.5.	Toegewezen ontvangsten	18
2.6.	Andere ontvangsten	19
2.7.	Lotto-middelen	19
2.8.	Te consolideren instellingen	19
3.	DE UITGAVENBEGROTING	21
3.1.	Inleiding	21
3.2.	Bespreking	21
3.2.1.	Indexatie bij constant beleid inzake huidige bevoegdheden	21
3.2.2.	Andere kostendrijvers of budgettaire engagementen bij constant beleid inzake huidige bevoegdheden: Toelichting per beleidsdomein	22
3.2.3.	De globale evolutie van de beleids- en betaalkredieten bij constant beleid inzake huidige bevoegdheden	32
3.2.4.	De beleids- en betaalkredieten verdeeld over de 12 beleidsdomeinen bij constant beleid inzake huidige bevoegdheden	34
4.	HET VORDERINGENSALDO	36
5.	EVOLUTIE VAN DE GECONSOLIDEERDE SCHULD	39

Lijst met Tabellen

Tabel 2-1: Grote rubrieken van de ESR-ontvangsten (in duizend euro).....	5
Tabel 2-2: Gecumuleerde impact Tax Shift en andere federale maatregelen op Vlaamse opcentiemen in lopende prijzen (in miljoen euro).....	7
Tabel 2-3: Volledig parameteroverzicht	9
Tabel 2-4: Opcentiemen, toegewezen gedeelte van de BTW en de PB, en federale dotaties voor nieuwe bevoegdheden (in duizend euro)	11
Tabel 2-5: Specifieke dotaties vanwege de federale overheid (in duizend euro)	15
Tabel 2-6: Gewestelijke belastingen (in duizend euro)	17
Tabel 2-7: Te consolideren instellingen (in duizend euro)	19
Tabel 3-1: Indexparameters	21
Tabel 3-2: Cumulatief effect indexatie op beleidskredieten t.o.v. begrotingsopmaak 2019 (in duizend euro)	22
Tabel 3-3: Beleidskredieten per beleidsdomein bij constant beleid (in duizend euro)	34
Tabel 3-4: Betaalkredieten per beleidsdomein bij constant beleid (in duizend euro)	35
Tabel 4-1: Vorderingsaldo bij constant beleid en reeds voorziene maatregelen 2019-2024 (in duizend euro)	38
Tabel 5-1: Verwachte jaarlijkse evolutie van de geconsolideerde schuld in de periode 2019-2024 (in duizend euro).....	40
Tabel 5-2: Samenvattende tabel netto-actief positie eind 2017 en de impacterende factoren in 2018, 2019 en meerjaren 2020-2024 (in duizend euro)	41

Lijst met Figuren

Figuur 2-1: Evolutie fiscale autonomie ten opzichte van totale middelen.....	6
Figuur 3-1: Beleids- en betaalkredieten (in miljard euro).....	33

1. INLEIDING

In deze meerjarenraming wordt de begrotingsopmaak 2019 in meerjarig perspectief geplaatst. Deze raming heeft tot doel een zo volledig mogelijk beeld te schetsen van de beleidsruimte in betaalkredieten, ofwel VEK, bij constant beleid. Het betreft een raming die in sterke mate bepaald wordt door de gehanteerde parameters en dus onderhevig is aan fluctuatie.

Sinds 2017 heeft Vlaanderen opnieuw aansluiting gevonden met een structureel begrotingsevenwicht. Ook de begrotingen voor de jaren 2018 en 2019 werden ingediend met respect voor dit evenwicht.

De Vlaamse Regering heeft haar ambitie waar gemaakt om 1,5 miljard euro aan nieuw beleid, ofwel VAK, te initiëren. Hierbij wordt de focus gelegd op welzijn, onderzoek en ontwikkeling en infrastructuur voor onderwijs, mobiliteit, ...

De keuze van de Vlaamse regering om voor het Vlaams luik van de personenbelasting maximaal uitvoering te geven aan de federale Tax Shift wordt tevens in voorliggende meerjarenraming bestendigd.

De impact op kruissnelheid hiervan loopt in het begrotingsjaar 2020 op tot 834,8 miljoen euro.

Uiteraard komt dit de Vlaamse burger ten goede.

Alle actuele parameters, het geïnitieerd nieuw beleid en de impact van de Tax Shift in acht nemend, blijft de Vlaamse begroting bij constant beleid ook in komende jaren structureel in evenwicht. De volgende Vlaamse Regering heeft reeds bij constant beleid uitzicht op een beleidsruimte van 955 miljoen euro tegen 2024, ofwel bijna 1 miljard euro.

Zoals ook de voorgaande jaren het geval was, wordt in de meerjarenraming ook de evolutie van de schuld toegelicht, waarbij de belangrijkste drijvers in kaart worden gebracht.

Bij constant beleid wordt de Vlaamse schuldnormering in komende jaren alleszins verder gerespecteerd. De schuldratio (excl. ziekenhuisschuld) t.o.v. ESR-ontvangsten blijft met 60,6% in 2024 onder de drempel van 65% voor het behoud van onze gunstige ratingpositie. De schuldratio t.o.v. het BBP blijft hierbij beperkt tot 6,2% in 2024.

Tot slot behouden we ook in volgende legislatuur uitzicht op het behoud van een ruime netto-actiefpositie.

2. DE MIDDELENBEGROTING

2.1. Totale middelen

Tabel 2-1 geeft in grote rubrieken een overzicht van de ESR-ontvangsten voor de begrotingsjaren 2019 tot en met 2024. De ramingen bevatten de budgettaire effecten van de naar aanleiding van de zesde staatshervorming gewijzigde Bijzondere Financieringswet (BFW).

De raming van de bruto aanvullende belasting op de personenbelasting (opcentiemen) is net zoals bij de begrotingsopmaak 2019 gebaseerd op de HRF-methode en vertrekt van de basisgegevens inzake bruto-opcentiemen en fiscale uitgaven voor de aanslagjaren 2017 tot en met 2019 die door de FOD Financiën op 14 september 2018 ter beschikking werden gesteld van de gewesten en gemeenschappen. De raming van de FOD Financiën van de bruto-opcentiemen voor de aanslagjaren 2018 en 2019 is gebaseerd op de kohieren van het aanslagjaar 2017, en de regionale opdeling daarvan. De gewone aanslagtermijn met betrekking tot het aanslagjaar 2017 is immers per 30 juni 2018 verstreken waardoor de realisatiecijfers van het laatstbedoelde aanslagjaar beschikbaar zijn. De raming van de belasting Staat en van de bruto-opcentiemen voor de aanslagjaren 2020 en volgende vertrekt van de raming voor 2019 en gaat uit van een elasticiteit van 1,35878. De budgettaire gevolgen van de Tax Shift en de andere federale maatregelen zijn in de raming van de belasting Staat opgenomen. In paragraaf 2.2.1. wordt dieper ingegaan op de effecten van de Tax Shift en de andere federale maatregelen op de belasting Staat en de bruto-opcentiemen.

Tabel 2-1: Grote rubrieken van de ESR-ontvangsten (in duizend euro)

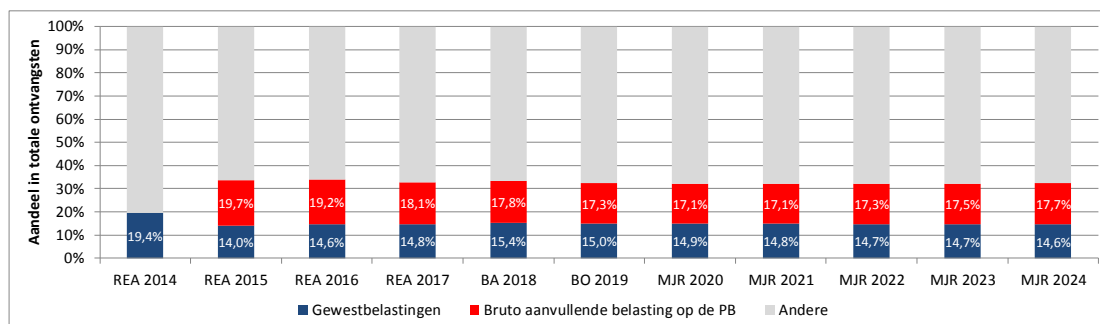
	BO 2019	MJR 2020	MJR 2021	MJR 2022	MJR 2023	MJR 2024
Bruto aanvullende belasting op de PB	7.822.658	7.882.889	8.094.211	8.397.418	8.712.698	9.040.018
Gewestmiddelen BFW	2.499.078	2.565.886	2.572.820	2.574.699	2.565.298	2.560.137
Gemeenschapsmiddelen BFW	23.247.052	24.022.629	24.816.476	25.597.859	26.339.484	27.108.347
Herrekening 2018	0	0	0	0	0	0
Specifieke dotaties BFW	98.586	100.330	102.137	103.971	105.831	107.725
Gewestelijke belastingen	6.758.808	6.880.217	6.999.260	7.127.310	7.297.399	7.472.160
Eigen niet-fiscale, toegewezen ontvangsten	531.579	474.869	489.950	522.885	565.656	568.836
Eigen niet-fiscale, niet toegewezen ontvangsten	201.863	207.497	210.099	226.199	240.290	265.534
Lotto gelden	30.155	30.155	30.155	30.155	30.155	30.155
Instellingen consolidatiekring	3.906.275	3.915.307	3.925.892	3.941.771	3.932.634	3.934.641
TOTAAL	45.096.053	46.079.778	47.241.001	48.522.267	49.789.444	51.087.553
<i>w.o. bijdrage pendeldotatie</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>w.o. bijdrage sanering globale overheidsfinanciën</i>	<i>-1.689.997</i>	<i>-1.737.973</i>	<i>-1.781.871</i>	<i>-1.825.881</i>	<i>-1.869.956</i>	<i>-1.915.095</i>
<i>w.o. bijdrage vergrijzingskost</i>	<i>-110.739</i>	<i>-153.264</i>	<i>-192.258</i>	<i>-230.362</i>	<i>-267.217</i>	<i>-306.278</i>
<i>w.o. responsabiliseringsbijdrage</i>	<i>-121.735</i>	<i>-131.054</i>	<i>-199.965</i>	<i>-274.107</i>	<i>-359.622</i>	<i>-442.724</i>
Totaal bijdragen	-1.922.471	-2.022.291	-2.174.094	-2.330.350	-2.496.795	-2.664.097

De ramingen van de middelen voor de begrotingsjaren 2020 en volgende zijn conform de door het departement Financiën en Begroting gehanteerde modellen gebeurd. Voor het begrotingsjaar 2019 worden de ESR-ontvangsten van de begrotingsopmaak getoond (45,1 miljard euro). Voor de begrotingsjaren 2020 tot en met 2024 worden de cijfers in rekening gebracht zoals ze in meerjarig perspectief in constant beleid worden voorzien, en waarbij de impact van de zesde staatshervorming expliciet in acht wordt genomen. Vanaf 2018 worden de opcentiemen geraamd aan de hand van de herziene, verlaagde autonomiefactor en het geassocieerde, verlaagde opcentiementarief.

De ramingen van tabel 2-1 bevatten eveneens de bijdrage van de Vlaamse overheid in de sanering van de overheidsfinanciën en in de vergrijzingskosten ¹. De cijfers in tabel 2-4 aangaande de middelen uit de herziene Bijzondere Financieringswet betreffen niet-afgeronde bedragen. Ten opzichte van tabel 2-1 kunnen er afrondingsverschillen voorkomen.

De zesde staatshervorming heeft een stijging van de Vlaamse fiscale autonomie tot gevolg, die gevormd wordt door de opbrengsten uit de gewestelijke belastingen enerzijds en de gewestelijke opcentiemen anderzijds. Uit onderstaande figuur 2-1 blijkt dat deze autonomie in 2014 19,4% bedroeg. In 2024 bereikt de fiscale autonomie 32,3%.

Figuur 2-1: Evolutie fiscale autonomie ten opzichte van totale middelen

2.2. Opcentiemen, toegewezen gedeelten van de BTW en de PB, en federale dotaties voor nieuwe bevoegdheden

2.2.1. Parameters

Bij de begrotingsopmaak 2019 zijn de middelen uit de Bijzondere Financieringswet (bruto gewestelijke aanvullende belasting op de personenbelasting (gewestelijke opcentiemen), toegewezen gedeelten van de BTW en de PB, en andere federale dotaties) geraamd op basis van de inflatie (CPI) en de economische groei (BBP) zoals bepaald in de Economische Begroting van 5 september 2018. Specifiek voor de inflatie (CPI) van 2018 en 2019 werd de recentste raming van het Federaal Planbureau gebruikt (respectievelijk 2,1% en 2,1%).

Voor de daaropvolgende begrotingsjaren werden de CPI en het BBP gebruikt zoals opgenomen in de Economische Vooruitzichten van juni 2018 van het Federaal

¹ Vanaf de begrotingsjaar 2018 wordt de bijdrage voor de pendeldotatie ten behoeve van het Brussel Hoofdstedelijk Gewest niet meer als een minderontvangst begroot, maar als een uitgave.

Planbureau. De raming van het BBP werd intussen bevestigd in de Herfstvooruitzichten van 8 november 2018 van de Europese Commissie.

Behalve de klassieke parameters van economische groei en inflatie, spelen ook de fiscale capaciteit van de gewesten en gemeenschappen en het aantal leerlingen en -18-jarigen van de gemeenschap een belangrijke rol bij de berekening van de middelen toegewezen vanuit de Bijzondere Financieringswet. Met ingang van het begrotingsjaar 2015 werden door de inwerkingtreding van de gewijzigde Bijzondere Financieringswet aan deze lijst twee nieuwe parameters toegevoegd: het aantal 0 tot en met 18 jarigen en het aantal 80-plussers.

Bovendien wordt de fiscale capaciteit vanaf het aanslagjaar 2015 ook geïnterpreteerd als de regionale opdeling van de opbrengst van de federaal gebleven personenbelasting. Voor de begrotingsjaren 2020 en volgende wordt de geraamde groei van de fiscale capaciteit met betrekking tot het aanslagjaar 2018 (begrotingsjaar 2019) gecontinueerd.

De parameter 'belasting Staat' is van belang met het oog op de raming van de opcentiemen. De raming van de belasting Staat voor het aanslagjaar 2019 (= begrotingsjaar 2019) betreft een raming die medio september 2018 door de FOD Financiën ter beschikking van de gewesten werd gesteld. Verder wordt de belasting Staat voor de aanslagjaren 2020 en volgende per gewest bekomen door de belasting Staat voor het aanslagjaar 2019 aan te passen aan de CPI, de evolutie per gewest van de 'beloning van de werknemers' zoals voorzien in de Regionale economische vooruitzichten van het Federaal Planbureau (juli 2018) en de elasticiteit per gewest ten opzichte van de inkomensevolutie. Voor het Vlaams Gewest wordt er uitgegaan van een elasticiteit gelijk aan 1,35878.

Bovendien houdt de voorliggende raming van de belasting Staat voor de aanslagjaren 2020 en volgende ook rekening met de budgettaire effecten van de Tax Shift en de andere federale maatregelen. Medio september 2018 werden door de FOD Financiën nieuwe ramingen gecommuniceerd aangaande de budgettaire effecten van de Tax Shift en de andere federale maatregelen voor de aanslagjaren 2018 tot en met 2020. De voorliggende meerjarenraming heeft de bedoelde budgettaire effecten geïntegreerd. Op deze wijze houdt de meerjarenraming bij de raming van de belasting Staat rekening met alle geüpdatete effecten van de Tax Shift en van de andere federale maatregelen op de belasting Staat, en met de gevolgen hiervan voor de Vlaamse opcentiemen.

Tabel 2-2 toont een overzicht van de gecumuleerde effecten op de Vlaamse opcentiemen. Tot en met aanslagjaar 2020 voorziet de raming in significante opstappen. In de daaropvolgende aanslagjaren wordt rekening gehouden met het recurrente effect op de Vlaamse opcentiemen. In de effecten op de belasting Staat zijn de terugverdieneffecten die de individuele maatregelen van de Tax Shift normaliter op de inkomensvorming - en bijgevolg op de belastingopbrengsten - zullen genereren, nog niet opgenomen.

Tabel 2-2: Gecumuleerde impact Tax Shift en andere federale maatregelen op Vlaamse opcentiemen in lopende prijzen (in miljoen euro)

		AJ 2016	AJ 2017	AJ 2018	AJ 2019	AJ 2020
Impact TS I	(1)	-70,3	-146,4	-153,0	-159,2	-166,3
Impact TS II	(2)	0,0	-178,9	-186,9	-428,5	-685,3
Totaal TS I & II : delta opcentiemen	(3)=(1)+(2)	-70,3	-325,3	-339,9	-587,7	-851,6
Federale maatregelen excl TS	(4)	13,7	14,7	15,4	15,4	16,8
Totale delta opcentiemen	(5)=(3)+(4)	-56,6	-310,7	-324,5	-572,3	-834,8

		AJ 2021	AJ 2022	AJ 2023	AJ 2024
Impact TS I	(1)	-172,4	-178,9	-185,7	-192,7
Impact TS II	(2)	-710,4	-737,3	-765,1	-793,9
Totaal TS I & II : delta opcentiemen	(3)=(1)+(2)	-882,9	-916,2	-950,7	-986,6
Federale maatregelen excl TS	(4)	17,3	18,0	18,6	19,3
Totale delta opcentiemen	(5)=(3)+(4)	-865,6	-898,2	-932,1	-967,3

Het dient benadrukt dat de Vlaamse begroting en de voorliggende meerjarenraming de verwachte minderontvangsten zal absorberen die het gevolg zijn van de federale Tax Shift. De Vlaamse Regering opteert er dus voor om de negatieve impact van de federale maatregelen op de Vlaamse begroting en meerjarenraming niet tegen te draaien, maar maximaal uitvoering te geven aan de federale Tax Shift, wat de burger ten goede komt. In de voorliggende meerjarenraming komt de belastingverlaging vanaf aanslagjaar 2020 op kruissnelheid en wordt ze tegen 2024 op 967,3 miljoen euro geraamd.

Het dient bovendien benadrukt dat de raming van de Vlaamse bruto-opcentiemen vanaf aanslagjaar 2018 gebeurt tegen de achtergrond van de herziening van de autonomiefactor (van 25,990% naar 24,957%) en de hiermee gepaard gaande verlaging van het opcentiementarief (van 35,117% naar 33,257%). De autonomiefactor is het Vlaams aandeel in de personenbelasting. De Vlaamse Regering draait met andere woorden de verlaging van het opcentiementarief niet tegen (alhoewel zij hiervoor de bevoegdheid heeft).

De bevolkingsgerelateerde parameters betreffen realisatiecijfers per 1 januari 2018, aangevuld met ramingen zoals meegedeeld door de FOD Financiën medio september 2018 en met de evolutie gealigneerd op de bevolkingsvooruitzichten van de FOD Economie (Algemene Directie Statistiek).

Tabel 2-3 bevat een overzicht van alle gebruikte parameters.

Tabel 2-3: Volledig parameteroverzicht

Begrotingsjaar	BO 2019		MJR 2020	MJR 2021	MJR 2022	MJR 2023	MJR 2024
Parameters	2018 vermoedelijk	2019 initieel					
Inflatie (CPI)							
Inflatie (update CPI FPB 06/11/2018)	2,00% (2,10%)	1,90% (2,10%)	1,60%	1,70%	1,70%	1,70%	1,70%
Economische groei (BBP)	1,50%	1,50%	1,60%	1,40%	1,30%	1,20%	1,20%
Persoonenbelasting (federaal gedeelte)							
Aanslagjaar	2017	2018	raming	raming	raming	raming	raming
Vlaams Gewest	20.976.525	21.726.149	21.733.734	21.741.318	21.748.903	21.756.487	21.764.071
Waals Gewest (excl. Duitstaligen)	9.069.424	9.356.840	9.323.428	9.290.015	9.256.602	9.223.189	9.189.776
Brussels H. Gewest	2.697.127	2.818.366	2.844.194	2.870.023	2.895.851	2.921.679	2.947.508
Duitstaligen	140.798	145.779	145.779	145.779	145.779	145.779	145.779
Fiscale capaciteit (FC)							
Aanslagjaar	2017	2018	raming	raming	raming	raming	raming
Vlaams Gewest	63,79%	63,81%	63,83%	63,86%	63,88%	63,90%	63,92%
Waals Gewest (excl. Duitstaligen)	27,58%	27,48%	27,38%	27,29%	27,19%	27,09%	26,99%
Brussels H. Gewest	8,20%	8,28%	8,35%	8,43%	8,51%	8,58%	8,66%
Duitstaligen	0,43%	0,43%	0,43%	0,43%	0,43%	0,43%	0,43%
Verdeelsleutel onderwijs (LLN)							
Toestand	raming	raming	raming	raming	raming	raming	raming
Vlaamse Gemeenschap	56,96%	57,11%	57,29%	57,44%	57,60%	57,75%	57,87%
Franse Gemeenschap	43,04%	42,89%	42,71%	42,56%	42,40%	42,25%	42,13%
Inwoners							
Referentietijdstip	01/01/2018	01/01/2019	01/01/2020	01/01/2021	01/01/2022	01/01/2023	01/01/2024
Teldatum	01/01/2018	raming	raming	raming	raming	raming	raming
Vlaanderen	6.552.967	6.585.342	6.619.105	6.654.543	6.687.749	6.718.787	6.748.348
Wallonië (excl. Duitst.)	3.547.192	3.560.854	3.575.775	3.592.223	3.607.869	3.622.766	3.637.236
Brussel	1.198.726	1.207.344	1.216.228	1.225.454	1.233.159	1.239.500	1.245.118
Duitstaligen	77.185	77.390	77.594	77.803	77.973	78.107	78.216
Min 18 jarigen (excl. Duitst.) (DENAT)							
Referentietijdstip	30/06/2017	30/06/2018	30/06/2019	30/06/2020	30/06/2021	30/06/2022	30/06/2023
Teldatum	01/08/2018	Raming	raming	raming	raming	raming	raming
Nederlandstalig	1.268.614	1.277.262	1.287.933	1.301.822	1.316.660	1.329.539	1.339.997
Franstalig	742.316	742.730	743.495	746.474	750.635	754.278	757.343
Brussel	274.972	277.589	280.534	284.148	287.787	290.693	292.993
Denataliteitscoëfficiënt	106,4065%	106,6317%	106,9119%	107,4390%	108,0741%	108,6099%	109,0504%
Verdeelsleutel Plantentuin							
Toestand	01/01/2014	01/01/2014	01/01/2014	01/01/2014	01/01/2014	01/01/2014	01/01/2014
Vlaamse Gemeenschap	79,87013%	79,87013%	79,87013%	79,87013%	79,87013%	79,87013%	79,87013%
Franse Gemeenschap	20,12987%	20,12987%	20,12987%	20,12987%	20,12987%	20,12987%	20,12987%

Begrotingsjaar	BO 2019		MJR 2020	MJR 2021	MJR 2022	MJR 2023	MJR 2024
	2018 vermoedelijk	2019 initieel					
Pendelaars naar BHG							
Vlaams Gewest	62,847%	62,862%	62,742%	62,742%	62,742%	62,742%	62,742%
Waals Gewest	37,153%	37,138%	37,258%	37,258%	37,258%	37,258%	37,258%
Belasting Staat							
Aanslagjaar	2018	2019					
Mededeling FOD Financiën	14/09/2018	14/09/2018	06/11/2018	06/11/2018	06/11/2018	06/11/2018	06/11/2018
Vlaams Gewest	30.592.274	30.787.321	32.384.867	33.606.689	34.874.609	36.190.364	37.501.109
Waals Gewest	13.269.093	13.342.998	13.926.694	14.432.878	14.957.460	15.501.109	16.189.809
Brussels H. Gewest	3.864.356	3.906.682	4.105.830	4.300.452	4.504.299	4.717.809	4.932.374
Belasting Staat							
Aanslagjaar			2020	2021	2022	2023	2024
Raming Departement FB			06/11/2018	06/11/2018	06/11/2018	06/11/2018	06/11/2018
Vlaams Gewest			31.238.182	32.384.867	33.606.689	34.874.609	36.190.364
Waals Gewest			13.451.490	13.926.694	14.432.878	14.957.460	15.501.109
Brussels H. Gewest			3.923.874	4.105.830	4.300.452	4.504.299	4.717.809
0 t.e.m. 18-jarigen							
Referentietijdstip			01/01/2020	01/01/2021	01/01/2022	01/01/2023	01/01/2024
Teldatum	01/01/2018	01/01/2019	01/01/2020	01/01/2021	01/01/2022	01/01/2023	01/01/2024
Vlaamse Gemeenschap	1.341.382	1.350.910	1.362.053	1.377.086	1.392.161	1.406.127	1.417.123
Frans Gemeenschap	782.828	784.140	785.402	788.593	792.757	796.551	799.704
Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie	288.079	290.859	294.162	298.061	301.769	304.737	307.015
Duitstalige Gemeenschap	15.618	15.649	15.726	15.851	15.973	16.068	16.189
+80-jarigen							
Referentietijdstip			01/01/2020	01/01/2021	01/01/2022	01/01/2023	01/01/2024
Teldatum	01/01/2018	01/01/2019	01/01/2020	01/01/2021	01/01/2022	01/01/2023	01/01/2024
Vlaamse Gemeenschap	352.120	359.240	367.061	372.958	374.567	372.094	373.288
Frans Gemeenschap	165.189	165.242	166.136	166.966	166.178	163.333	161.894
Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie	44.736	44.318	44.127	43.905	43.718	42.768	42.540
Duitstalige Gemeenschap	3.685	3.780	3.898	4.026	4.099	4.203	4.332
Fiscale uitgaven AJ 2015							
Mededeling FOD FIN		03/03/2017					
Vlaams Gewest		1.790.368					
Waals Gewest		788.086					
Brussels H. Gewest		148.932					

2.2.2. Resultaten

Tabel 2-4 toont de middelen die op basis van de hierboven beschreven parameters in de periode 2019 - 2024 mogen verwacht worden. Hierbij wordt rekening gehouden met de impact van de zesde staatshervorming. De ramingen in tabel 2-4 zijn niet-afgeronde bedragen. Ten opzichte van tabel 2-1 kunnen er daardoor afrondingsverschillen voorkomen.

Tabel 2-4: Opcentiemen, toegewezen gedeelte van de BTW en de PB, en federale dotaties voor nieuwe bevoegdheden (in duizend euro) ²

art BFW	BO 2019	MJR 2020	MJR 2021	MJR 2022	MJR 2023	MJR 2024
titel III/1, art 5/1 en 5/2	7.822.658	7.882.889	8.094.211	8.397.418	8.712.698	9.040.018
titel IV, hfdst II, afd 4	2.934.897	3.018.496	3.094.342	3.170.363	3.246.477	3.324.418
35octies						
35nonies	503.319	518.060	530.924	543.810	556.705	569.906
35decies	1.261.353	1.297.072	1.329.743	1.362.494	1.395.288	1.428.871
titel V, art 48	1.170.225	1.203.364	1.233.675	1.264.059	1.294.484	1.325.641
titel V/1, art 48/1, §2	0	0	0	0	0	0
titel VIII, art 64quater	-321.557	-321.557	-321.557	-321.557	-321.557	-321.557
65quinquies	-121.735	-131.054	-199.965	-274.107	-359.622	-442.724
	10.314.263	10.448.774	10.667.031	10.972.117	11.277.996	11.600.155
	7.473					
	10.321.736	10.448.774	10.667.031	10.972.117	11.277.996	11.600.155
titel IV hfdst III afd 2 art 40quinquies	9.856.792	10.249.674	10.637.237	11.040.619	11.437.069	11.831.293
titel X art 81quinquies, §2	0	0	0	0	0	0
titel IV hfdst III afd 3, art 47/2	5.547.525	5.705.892	5.850.917	5.996.352	6.142.044	6.291.274
titel IV/1	7.635.142	7.914.268	8.175.527	8.408.093	8.607.576	8.832.985

² Een uitgebreide toelichting aangaande de middelenvoorziening van Gewesten en Gemeenschappen na de zesde staatshervorming kan geraadpleegd worden via volgende weblink: <https://fin.login.kanooh.be/de-financi%C3%A5le-middelenvoorziening-voor-gemeenschappen-en-gewesten-na-de-zesde-staatshervorming>
In de uitgebreide toelichting wordt eveneens de klemtoon gelegd op de eenmalige herrekening in het begrotingsjaar 2018.

art BFW	BO 2019	MJR 2020	MJR 2021	MJR 2022	MJR 2023	MJR 2024
47/5	kinderbijslagen	4.000.706	4.121.503	4.375.227	4.502.618	4.623.853
68quinquies, §§ 1 en 2	kost administratief beheer gezinsbijslag (-)	-	-	-	-	-
47/7	ouderenzorg	2.652.801	2.781.587	2.967.685	3.012.727	3.089.159
47/7, §3, tweede lid	wijziging geïsoleerde geriatriediensten (in basis vanaf bj 2015) (-)					
68quinquies, §3	vergoeding voor inbreng in maximumfactuur fed. overheid (-)	-	-	-	-	-
47/8	diverse gezondheidszorgen en hulp aan personen	521.142	536.601	564.837	578.993	593.506
47/8, lid 2	wijziging voor revalidatie en behandeling (in basis vanaf bj 2015) (-)					
47/9	ziekenhuizen (vanaf bj 2016)	382.800	394.161	414.910	425.309	435.971
47/9, §4	inhouding voor investeringen	-	-	-	-	-
47/10	ziekenhuisinfrastructuur (vanaf bj 2016)	59.380	61.476	65.313	67.220	69.183
47/11	interuniversitaire attractiepolen (vanaf bj 2018)	18.311	18.939	20.121	20.709	21.313
titel V/1, art 48/1, §1 en §4	Overgangsmechanisme	152.795	152.795	152.795	152.795	152.795
65quinquies	Responsabiliseringsbijdrage pensioenen (zie Gewest)					
	Subtotaal middelen Vlaamse Gemeenschap	23.192.253	24.022.629	25.597.859	26.339.484	27.108.347
	Afrekening over het jaar t-1	54.798				
	Totale middelen Vlaamse Gemeenschap	23.247.052	24.022.629	25.597.859	26.339.484	27.108.347
	Vlaams Gewest + Vlaamse Gemeenschap	33.568.787	34.471.403	36.569.976	37.617.480	38.708.502

Zoals in paragraaf 2.2.1. gesteld, is de raming van de gewestelijke opcentiemen gebaseerd op de inschatting van de belasting Staat waarin eveneens de gevolgen van de Tax Shift en de andere federale maatregelen zijn verwerkt. De Vlaamse begroting en meerjarenraming absorberen hiermee de verwachte minderontvangsten als gevolg van de federale maatregelen in de personenbelasting en opteren er bijgevolg voor om de negatieve impact van de federale maatregelen op de Vlaamse begroting en meerjarenraming niet tegen te draaien, maar maximaal uitvoering te geven aan de federale Tax Shift die de burger ten goede komt.

Om tot het kasmatige bedrag van de bruto-opcentiemen te komen, wordt de belasting Staat (geraamd per regio) verminderd met de autonomiefactor (25,990% voor de aanslagjaren 2015 tot en met 2017; 24,957% voor de aanslagjaren 2018 en volgende). Het bedrag van de bruto-opcentiemen wordt bekomen door op deze gereduceerde belasting Staat het tarief van de opcentiemen toe te passen. Voor de aanslagjaren 2015 tot en met 2017 blijft het opcentiementarief ongewijzigd op 35,117%. Voor de aanslagjaren 2018 en volgende wordt er uitgegaan van een opcentiementarief van 33,257%. De Vlaamse Regering heeft er bijgevolg voor geopteerd om de verlaging van het opcentiementarief (als gevolg van de verlaging van de autonomiefactor) niet tegen te draaien over de periode 2018-2024, alhoewel zij hiervoor de bevoegdheid heeft.

De raming van de bruto-opcentiemen in de voorliggende meerjarenraming is gebaseerd op de HRF-methode. De bedoelde methode werd ook bij de begrotingsopmaak 2019 toegepast. De HRF-methode wordt niet beïnvloed door het inkohieringsritme van de FOD Financiën en etaleert hierdoor een stabielere trend. Volgens de HRF-methode worden de aanrekenbare opcentiemen van het begrotingsjaar T bekomen door de som te maken van:

1. de voorschotten met betrekking tot het aanslagjaar T die door de FOD Financiën tijdens het jaar T zelf aan het Vlaams Gewest zullen betaald worden. Het bedrag van de voorschotten is gebaseerd op de raming van de bruto-opcentiemen voor dat aanslagjaar T en houdt rekening met een vooropgestelde inningscoëfficiënt;
2. de voorfinanciering met betrekking tot vorige aanslagjaren begrepen in de kohieren tot en met december van het jaar T;
3. de ontvangen bedragen met betrekking tot vorige aanslagjaren ontvangen tot en met februari van het jaar T+1;
4. waarbij 2 en 3 verminderd worden met de in vorige begrotingsjaren aangerekende voorschotten, voorfinanciering en ontvangen bedragen.

De fiscale uitgaven die naar aanleiding van de zesde staatshervorming geregionaliseerd worden, zijn in de meerjarenraming niet als een minderontvangst verwerkt, maar als een uitgave.

Tot slot worden in de voorliggende meerjarenraming de kosten voor het administratief beheer en de uitbetaling van de gezinsbijslag, bedoeld in artikel 68quinquies van de Bijzondere Financieringswet, niet in mindering van de ontvangsten gebracht. Zij worden als een uitgave begroot. Hetzelfde geldt voor de inhoudingen die de FOD Financiën doorvoert inzake maximumfactuur (inhouding op toelage ouderenzorg) en inzake ziekenhuisinfrastructuur (inhouding op toelage ziekenhuisinfrastructuur).

2.3. Specifieke dotaties vanwege de federale overheid

Tabel 2-5 toont de geraamde middelen met betrekking tot de (overige) specifieke dotaties vanwege de federale overheid.

De bijkomende toelagen die de gemeenschappen vanaf 2015 ontvangen voor de bijkomende bevoegdheden die hen door de zesde staatshervorming worden toegekend (gezinsbijslag, ouderenzorg, gezondheidszorg, ziekenhuisinfrastructuur (vanaf 2016), justitiehuisen en interuniversitaire attractiepolen (vanaf 2018), werden onder paragraaf 2.2. vermeld. Deze nieuwe toelagen beïnvloeden immers het overgangsmechanisme en zijn als dusdanig te onderscheiden van de in paragraaf 2.3. bedoelde toelagen die geen onderwerp zijn van de zesde staatshervorming en die geen gevolgen voor het overgangsmechanisme hebben.

Tabel 2-5: Specifieke dotaties vanwege de federale overheid (in duizend euro)

art BFW	BO 2019	MJR 2020	MJR 2021	MJR 2022	MJR 2023	MJR 2024
titel IV hfdst III afd 3, art 35	-	-	-	-	-	-
titel VIII, art 62	39.945	40.704	41.396	42.099	42.815	43.543
titel IV hfdst III afd 4, art 47bis	-	-	-	-	-	-
titel VIII, art 68ter	16.035	16.339	16.617	16.900	17.187	17.479
titel VIII, art 62ter	7.613	7.881	8.127	8.373	8.618	8.869
titel VIII, art 68ter	26.064	26.559	27.010	27.469	27.936	28.411
titel VIII, art 63	597	597	597	597	597	597
titel VIII, art 68ter	8.096	8.250	8.390	8.533	8.678	8.825
	98.349	100.330	102.137	103.971	105.831	107.725
	237					
	98.586	100.330	102.137	103.971	105.831	107.725

De dotatie voor de wedertewerkstelling van werklozen, bedoeld in artikel 35 van de (oude) Bijzondere Financieringswet, werd vanaf begrotingsjaar 2015 ten belope van 90% opgenomen in de globale tewerkstellingsdotatie. De resterende 10% werd toegevoegd aan het overgangsmechanisme. Om die reden is deze dotatie niet meer opgenomen in tabel 2-5.

Volgens artikel 62 van de Bijzondere Financieringswet wordt aan de gemeenschappen een dotatie toegekend ter financiering van het universitair onderwijs aan buitenlandse studenten. De basisbedragen die in dit artikel zijn voorzien, worden jaarlijks aan de inflatie aangepast.

Volgens het Lambermontakkoord werd het kijk- en luistergeld omgevormd van een gemeenschapsbelasting naar een gewestbelasting. De gemeenschappen kregen daarbij wel een dotatie ter compensatie voor het wegvallen van het kijk- en luistergeld. Vanaf de inwerkingtreding van de gewijzigde Bijzondere Financieringswet (zesde staatshervorming) werd de dotatie van beide gemeenschappen in de BTW-basisdotatie geïntegreerd en ondergaat ze de evolutie en verdeling van de BTW-basisdotatie. Om die reden is deze dotatie niet meer opgenomen in tabel 2-5.

Naar aanleiding van de overname vanaf 2011 van de dienst van de verkeersgerelateerde gewestbelastingen (verkeersbelasting, belasting op de inverkeerstelling en eurovignet) ontvangt het Vlaams Gewest van de federale overheid jaarlijks een extra dotatie om de kosten van het overgenomen federaal personeel te compenseren. De berekening van de dotatie is gebaseerd op de gemiddelde kostprijs van de dienst van de betrokken gewestbelastingen voor de jaren 1999, 2000 en 2001, uitgedrukt in prijzen van 2002. Vanaf 2003 wordt dit bedrag (per gewestbelasting) aangepast aan de evolutie van de consumptieprijsindex. De basisbedragen staan vermeld in de wet van 8 maart 2009 tot vaststelling van de totale kostprijs van de dienst van de gewestelijke belastingen, in uitvoering van artikel 68ter van de Bijzondere Financieringswet (BS 20 maart 2009). Een gelijkaardige dotatie wordt vanaf 2015 aan het Vlaams Gewest toegekend voor de overname van de dienst van de registratie- en erfbelastingen. De voorliggende meerjarenraming houdt tevens rekening met de overname vanaf 2019 van de dienst van de resterende gewestbelastingen (spelen en weddenschappen, automatische ontspanningstoestellen en openingsbelasting) en bijgevolg ook met de bijhorende dotatie.

Vervolgens wordt volgens artikel 62ter van de Bijzondere Financieringswet aan de gemeenschappen een dotatie toegekend vanaf het begrotingsjaar waarin de Nationale Plantentuin van België wordt overgedragen. Het in artikel 62ter vermelde basisbedrag wordt jaarlijks aan de inflatie en aan de economische groei aangepast. De verdeling van het aangepaste bedrag over beide gemeenschappen gebeurt volgens een sleutel die in overeenstemming is met de taalrol van het effectief personeelsbestand van de Nationale Plantentuin op de dag van de overdracht. Deze overdracht vond plaats op 1 januari 2014. De in de meerjarenraming gehanteerde verdeelsleutel weerspiegelt dus de taalrol op 1 januari 2014.

Tot slot worden de gewesten op basis van artikel 63 van de Bijzondere Financieringswet vanaf 1 januari 2014 ook vergoed voor de derving van de gewestbelasting als gevolg van de niet-inning van de onroerende voorheffing op staatseigendommen die vrijgesteld zijn van onroerende voorheffing.

2.4. Gewestelijke belastingen

De ramingen van de gewestelijke belastingen voor de begrotingsjaren 2020 en volgende zijn enerzijds gebaseerd op de ramingen voor het begrotingsjaar 2019 en anderzijds op de vooruitzichten inzake economische groei en inflatie die door het Federaal Planbureau werden opgesteld³ en die eveneens voor de raming van de middelen uit de Bijzondere Financieringswet werden weerhouden.

Tabel 2-6 toont een overzicht van de begrotingsposten en de verschillende bedragen. De getoonde bedragen zijn ESR-ontvangsten. De ramingen van de gewestbelastingen zijn gebeurd vanuit een hypothese van constant beleid.

Tabel 2-6: Gewestelijke belastingen (in duizend euro)

	BO 2019	MJR 2020	MJR 2021	MJR 2022	MJR 2023	MJR 2024
Spelen en weddenschappen	47.420	49.476	51.622	53.861	56.197	58.634
Automatische ontspanningstoestellen	23.927	23.298	22.686	22.089	21.509	20.943
Verkoop- en verdeelrecht	2.542.586	2.624.620	2.706.861	2.794.432	2.884.916	2.978.411
Recht op hypotheekvestiging	161.683	164.108	166.569	169.235	171.942	174.693
Schenkbelasting	383.728	393.025	402.410	412.454	422.778	433.392
Erfbelasting	1.455.491	1.430.150	1.454.463	1.479.189	1.504.335	1.529.909
Fiscale regularisatie	75.000	75.000	37.500	0	0	0
Onroerende voorheffing (Vlabel)	217.812	223.720	228.664	233.946	239.351	244.880
Verkeersbelasting (Vlabel)	1.107.478	1.129.637	1.148.161	1.167.563	1.187.293	1.207.356
Belasting op de inverkeerstelling (Vlabel)	278.315	288.975	290.882	292.860	294.851	296.856
Kilometerheffing	465.368	478.208	489.443	501.681	514.226	527.085
TOTAAL	6.758.808	6.880.217	6.999.260	7.127.310	7.297.399	7.472.160

Voor de belasting op spelen en weddenschappen en op de automatische ontspanningstoestellen wordt een groeipercentage van respectievelijk 4,3% en -2,6% gehanteerd. Die percentages komen overeen met de helft van de gemiddelde groei in de periode 2015-2018.

Het verkooprecht evolueert in functie van de groei van het BBP en de inflatie (volume-plus prijseffect). Over de periode 2019-2024 geeft dit een gemiddelde jaarlijkse groei van 3,3%.

De ontvangsten uit het verdeelrecht worden constant gehouden op het niveau 2019.

De hypotheekrechten evolueren in functie van het BBP (volume-effect).

Inzake de schenkbelasting wordt een onderscheid gemaakt in de evolutie van de ontvangsten uit roerende schenkingen en onroerende schenkingen. Voor de roerende schenkingen evolueren de ontvangsten in functie van de BBP-groei en inflatie. De onroerende schenkingen evolueren enkel in functie van de BBP-groei.

De ontvangsten uit erfbelastingen evolueren in functie van inflatie en houden daarnaast rekening met het effect van het op kruissnelheid komen van de hervorming. In de

³ Economische vooruitzichten 2018-2023, juni 2018

begrotingsopmaak 2019 wordt rekening gehouden met 98,0 miljoen euro aan minderontvangsten ingevolge de hervorming. Dat is het effect voor 10/12 van een jaar. In 2020, op kruissnelheid, wordt rekening gehouden met 117,6 miljoen euro minderontvangsten. Daarnaast heeft een verbetering van het inkohieringsritme op de begroting van 2019 een positief effect van 30 miljoen euro. Dat eenmalig positief effect valt in 2020 weg.

De opbrengst van de fiscale regularisatie wordt tot en met 2020 jaarlijks op 75 miljoen euro geraamd. Nadien doven de ontvangsten uit fiscale regularisaties uit. In 2021 wordt nog een opbrengst van 37,5 miljoen euro geraamd. Vanaf 2022 worden geen ontvangsten uit fiscale regularisatie meer verwacht.

De raming van de onroerende voorheffing gaat uit van een jaarlijks hoeveelheidseffect van 0,6%, een percentage gebaseerd op de historische groei, en een jaarlijkse indexering.

De raming van de verkeersbelasting gaat uit van een jaarlijks hoeveelheidseffect van 1%. Dit percentage geeft de veronderstelde groei van het wagenpark weer. Naast de jaarlijkse indexering wordt ook rekening gehouden met een vergroeningseffect dat op -1% per jaar geraamd wordt.

Voor de belasting op inverkeerstelling wordt rekening gehouden met de inflatie, die wordt toegepast op 40% van de ontvangsten. Daarnaast wordt uitgegaan van een constant aantal inschrijvingen. De wagens gehomologeerd volgens NEDC 2.0, in voege sinds 1 september 2017, komen maar geleidelijk op de markt. Vandaar dat wordt rekening gehouden met een prijseffect in 2018, 2019 en 2020. In 2018 en 2019 wordt rekening gehouden met een prijseffect van +6%. In 2020 wordt rekening gehouden met een prijseffect van +3%. Na 2020 wordt geen prijseffect meer voorzien.

De ontvangsten uit kilometerheffing evolueren in functie van het BBP en de inflatie. Daarnaast wordt ook rekening gehouden met een vergroeningseffect (-0,8%), ingevolge het toenemend aandeel van euro-norm 6 vrachtwagens ten koste van vrachtwagens met een lager euro-norm.

2.5. Toegewezen ontvangsten

Aan een begrotingsfonds toegewezen of geaffecteerde ontvangsten - die niet als opbrengsten uit kredietverleningen of deelnemingen kunnen bestempeld worden - zijn ontvangsten die voorbehouden worden voor het dekken van bepaalde, duidelijk omschreven uitgaven. De raming van de toegewezen ontvangsten evolueert van 531,6 miljoen euro in 2019 naar 474,9 miljoen in 2020. Nadien nemen de ontvangsten toe tot 568,8 miljoen in 2024.

Ten opzichte van de begrotingsopmaak 2019 worden de bewegingen van de toegewezen ontvangsten in meerjarig perspectief vooral verklaard door de bewegingen op het Klimaatfonds en het Energiefonds. Voor de ESR-ontvangsten van het Klimaatfonds - dat wordt gespijsd met middelen uit de Belgische veiling van emissierechten - wordt er van uit gegaan dat de recente prijsstijging van de CO₂-prijs op de ETS-markt, tot boven 20 euro per ton, zich de komende jaren geleidelijk aan zal verder zetten en vanaf 2021 met 1 euro per ton stijgt. Tegelijkertijd wordt voor de ontvangsten in 2020 rekening gehouden met een belangrijke daling van het aantal geveilde rechten in het kader van de Market Stability Reserve (-30 %), waardoor de ontvangsten van het Klimaatfonds in 2020 50 miljoen euro lager worden geraamd dan in 2019 en daarna geleidelijk aan weer aantrekken.

De belangrijkste toegewezen ontvangsten in de middelenbegroting zijn:

- de terugbetaling van salarissen en salaristoelagen in de onderwijssector;
- de inkomsten van het Klimaatfonds;
- de inkomsten van het Energiefonds;
- de inkomsten van het Verkeersveiligheidsfonds;
- de inkomsten van het Vernieuwingsfonds.

2.6. Andere ontvangsten

De andere ontvangsten zijn niet-fiscale, niet-toegewezen ontvangsten die niet kunnen bestempeld worden als enerzijds opbrengsten uit kredietverleningen of deelnemingen, of anderzijds dotaties van instellingen die tot de consolidatiekring behoren. De raming van de niet-toegewezen ontvangsten evolueert van 201,9 miljoen euro in 2019 naar 207,5 miljoen in 2020. Nadien nemen de ontvangsten toe tot 265,5 miljoen in 2024.

Tot deze categorie behoren onder meer de rente-ontvangsten, de dividenden van de openbare investeringsmaatschappijen en de ontvangsten die naar aanleiding van de zesde staatshervorming geregionaliseerd werden (BIVV thans VIAS, retributies, verkeersboeten) en die niet als een toegewezen ontvangst begroot worden.

De variatie in deze categorie andere ontvangsten wordt hoofdzakelijk verklaard door de verwachte evolutie van de rente-ontvangsten en de verkeersboetes, en van de bijdrage die het Havenbedrijf Gent in de periode 2019-2022 zal betalen in de bouwkosten van de Sluis Terneuzen.

2.7. Lotto-middelen

Volgens artikel 62bis van de Bijzondere Financieringswet krijgt elke gemeenschap een bepaald percentage van de te verdelen winst van de Nationale Loterij toegewezen. De federale ministerraad dient hiertoe de uitkeerbare winst te bepalen. De raming van de Lotto-middelen wordt in de voorliggende middelenbegroting constant gehouden op 30,2 miljoen euro.

2.8. Te consolideren instellingen

Tabel 2-7 geeft een overzicht van de ESR-ontvangsten van de Vlaamse instellingen die tot de consolidatieperimeter behoren. Instellingen met aanzienlijke bedragen aan eigen ontvangsten worden hier apart vermeld.

Tabel 2-7: Te consolideren instellingen (in duizend euro)

	BO 2019	MJR 2020	MJR 2021	MJR 2022	MJR 2023	MJR 2024
MINA	132.449	132.449	132.449	132.449	132.449	132.449
VIF	54.773	54.773	54.773	54.773	54.773	54.773
Loodswezen	90.054	90.054	90.054	90.054	90.054	90.054
Andere instellingen met DAB-vorm	30.129	30.129	30.129	30.129	30.129	30.129
VDAB	165.103	150.203	156.103	163.603	150.203	150.203
VRT	192.447	189.143	188.263	185.453	183.173	179.573
Kind & Gezin	187.671	187.671	187.671	187.671	187.671	187.671

	BO 2019	MJR 2020	MJR 2021	MJR 2022	MJR 2023	MJR 2024
VSB	271.429	271.429	271.429	271.429	271.429	271.429
VVM - De Lijn	229.864	229.864	229.864	229.864	229.864	229.864
VEB	228.463	228.463	228.463	228.463	228.463	228.463
VITO	66.078	66.078	66.078	66.078	66.078	66.078
Tunnel Liefkenshoek	72.414	72.414	72.414	72.414	72.414	72.414
VWF	64.350	66.370	68.249	70.028	71.715	73.312
VMSW	240.672	255.571	270.170	279.953	284.949	289.059
Hogescholen en universiteiten	1.064.044	1.064.044	1.064.044	1.064.044	1.064.044	1.064.044
Andere instellingen met andere dan DAB-vorm	816.335	826.652	815.739	815.366	815.226	815.126
	3.906.275	3.915.307	3.925.892	3.941.771	3.932.634	3.934.641

In de voorliggende meerjarenraming worden de ESR-ontvangsten van de meeste instellingen op het niveau van het begrotingsjaar 2019 gehouden. Voor VDAB, VRT, BAM, VWF en VMSW wordt van dit principe afgeweken en wordt er een geactualiseerde raming van de ESR-ontvangsten ter beschikking gesteld.

De bewegingen van de geraamde ESR-ontvangsten van VDAB worden verklaard door de geplande verkoop van gebouwen ter financiering van het project mastercampus Roeselare.

De toename van de ESR-ontvangsten van de VRT in meerjarig perspectief reflecteert de meerontvangsten die resulteren uit de gefaseerde validering van de gronden in het kader van het nieuwbouw-project. Verder wordt de evolutie van de ESR-ontvangsten verklaard door het terugvallen van het buitengewoon dividend vanaf 2020.

De VMSW en het VWF kennen sociale leningen toe aan particulieren (VMSW en VWF) en aan de sociale huisvestingsmaatschappijen (VMSW) voor de aankoop, renovatie of realisatie van sociale woningen. Op deze leningen realiseren beide instellingen rente-inkomsten die tegen het begrotingsjaar 2024 toenemen met respectievelijk 45,7 miljoen euro (VMSW) en 8,3 miljoen euro (VWF). Daarnaast nemen bij de VMSW de ontvangsten uit de beheersvergoeding van de sociale en private woonactoren toe met 1,2 miljoen euro tegen 2024.

De evolutie van de ESR-ontvangsten van de andere instellingen wordt verklaard door de ESR-ontvangsten van BAM, die in 2020 met 11,4 miljoen euro stijgen ten gevolge van een verhoogde bijdrage van de stad Antwerpen voor de Park and Rides. Vanaf 2021 blijven de ESR-ontvangsten van BAM ongeveer gelijk ten opzichte van 2019.

3. DE UITGAVENBEGROTING

3.1. Inleiding

Voor de berekening van de kost van het constant beleid worden de uitgangshypothesen voor de gehanteerde kostendrijvers en budgettaire engagements bij ongewijzigd beleid zoals de voorgaande jaren onverkort doorgetrokken.

De exacte repercussie van de aannames op de in deze meerjarenraming gehanteerde indexatieparameters en externe kostendrijvers en budgettaire engagements zijn terug te vinden onder respectievelijk punt 3.2.1 - Indexatie bij constant beleid en punt 3.2.2. - Andere kostendrijvers of budgettaire engagements bij constant beleid.

De bij de formatie en de voorbije begrotingsronden opgestarte maatregelen worden samen met nieuwe beleidskredieten recurrent doorgetrokken. Eenmalige (investerings)kredieten worden logischerwijs niet doorgetrokken.

3.2. Bespreking

3.2.1. Indexatie bij constant beleid inzake huidige bevoegdheden

Tabel 3-1 toont de diverse indexparameters die in voorliggende meerjarenraming worden gehanteerd.

Tabel 3-1: Indexparameters

	2019	MJR 2020	MJR 2021	MJR 2022	MJR 2023	MJR 2024
Verwachte evolutie gezondheidsindex	1,80% ⁴	1,60%	1,70%	1,70%	1,70%	1,70%
Overschrijding spilindex	jun/19 ⁴	okt/20	dec/21	/	maa/23	mei/24
Maand aanpassing loon	aug/19 ⁴	dec/20	/	feb/22	mei/23	jul/24
Index Loon buiten provisie	1,80% ⁴	1,60%	1,70%	1,70%	1,70%	1,70%
Index Werking	/	1,60%	1,70%	1,70%	1,70%	1,70%

Tabel 3-2 toont de cumulatieve toename van de beleidskredieten t.o.v. de begrotingsopmaak 2019 als gevolg van indexatie. Hierbij worden de kredieten die bij de begrotingsopmaak 2019 worden voorzien op de indexprovisie toegewezen aan de betrokken beleidsdomeinen.

In artikel 47 van het decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2017 werd tot en met 2019 een generieke niet-indexatie voorzien van werkingsmiddelen (ofwel niet-loonkredieten) van administraties en gesubsidieerde entiteiten. Bij constant

⁴ Bij finalisatie van de begrotingsopmaak 2019 bedroeg de gezondheidsindex 1,80% en werd een buffer aangelegd, rekening houdende met een overschrijding van de spilindex in november 2019. Sindsdien zijn de ramingen van het Planbureau evenwel bijgesteld, waardoor de verwachte evolutie van de GZI werd aangepast naar 2,00% en de verwachte overschrijding van de spilindex naar juni 2019.

In voorliggende oefening wordt voor 2019 uitgegaan van de kredieten zoals voorzien bij de begrotingsopmaak 2019, maar wordt bij de berekening van de kredieten vanaf 2020 rekening gehouden met de hogere inflatie in 2019.

beleid wordt aldus vanaf 2020 opnieuw rekening gehouden met een indexatie van de werkingsmiddelen.

Globaal genomen stijgen de beleidskredieten in 2024 met 2,9 miljard euro ten opzichte van de begrotingsopmaak 2019 omwille van inflatie.

Tabel 3-2: Cumulatief effect indexatie op beleidskredieten t.o.v. begrotingsopmaak 2019 (in duizend euro)

Beleidsdomein	MJR 2020	MJR 2021	MJR 2022	MJR 2023	MJR 2024
Hogere entiteiten	2.325	4.645	6.957	9.253	11.639
Financiën en Begroting	6.489	12.986	19.487	25.977	32.691
Buitenlandse Zaken	2.131	4.104	6.026	7.882	9.851
Economie, Wetenschap en Innovatie	25.144	50.790	76.825	103.247	130.170
Onderwijs en Vorming	238.828	447.265	647.498	837.547	1.043.573
Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	260.740	459.933	679.444	861.923	1.064.686
Cultuur, Jeugd, Sport en Media	18.736	35.896	53.019	69.418	86.766
Werk en Sociale Economie	63.234	120.611	175.744	226.227	283.433
Landbouw en Visserij	3.795	7.570	11.331	15.065	18.947
Mobiliteit en Openbare Werken	28.375	53.274	78.343	103.329	128.446
Kanselarij en Bestuur	10.564	20.736	30.780	40.648	50.998
Omgeving	14.734	29.035	43.339	57.510	72.270
TOTAAL	675.096	1.246.846	1.828.793	2.358.027	2.933.470
Indexprovisie 2019	-29.209	-29.209	-29.209	-29.209	-29.209
TOTAAL BIJSTELLING	645.887	1.217.637	1.799.584	2.328.818	2.904.261

3.2.2. *Andere kostendrijvers of budgettaire engagementen bij constant beleid inzake huidige bevoegdheden: Toelichting per beleidsdomein*

Hierna volgt een toelichting per beleidsdomein van de belangrijkste evoluties bij constant beleid (excl. indexatie). De analyse vertrekt van de beleidskredieten. In de mate dat de betaalkredieten merkbaar afwijkend evolueren wordt dit expliciet vermeld. De vergelijking met het begrotingsjaar 2019 gebeurt op basis van de begrotingsopmaak 2019 zoals ingediend in het Vlaams Parlement.

3.2.2.1. *Financiën en Begroting*

De budgettaire effecten van de verwachte overschrijdingen van de spilindex in de periode 2020-2024 worden vanaf 2020 voorzien op de functionele begrotingsartikelen. De indexprovisie wordt dus vanaf 2020 op 0 gezet wat een daling betekent van 29,2 miljoen euro ten opzichte van het initiële budget 2019.

Voor de verwachte meerkosten voor de bijdrage aan de pool der parastatalen (verwachte groei van de bijdragevoet met 2%-punt in 2020 en 1%-punt per jaar vanaf 2021 oplopend naar een bijdragevoet van 47% in 2022 en een laatste opstap van 1%-punt in 2024) wordt tegen 2024 een meerkost verwacht van 15,1 miljoen euro.

Tot slot wordt er in een jaarlijks cumulatieve kredietverhoging van 6,3 miljoen euro voorzien voor het ondervangen van de budgettaire effecten van de vergrijzing van het

ambtenarenkorps, de zgn. weddedrift. Tegen 2024 betekent dit een recurrente meerkost van 33,1 miljoen euro.

Voor het FFEU blijft er een bedrag van 105 miljoen euro aan beleidskredieten voorzien waarbij er t.e.m. 2021 59,5 miljoen euro voorafgenomen wordt door MOW voor contractuele betalingen aan Nederland voor de Sluis. De betaalkredieten nemen hierdoor stelselmatig toe de komende jaren, op basis van een betaalkalender van 10/30/30/30, waardoor de betaalkredieten in 2024 met 54,3 miljoen euro toenemen ten opzichte van 2019. Bij de andere beleidsdomeinen doet er zich echter op termijn een daling voor van de betaalkredieten voor het FFEU aangezien in deze meerjarenraming geen nieuwe kredieten voor het FFEU worden opgenomen in de andere beleidsdomeinen.

De fiscale uitgaven met betrekking tot de eigen woning (o.a. woonbonus en bouwsparen), energiebesparende investeringen, monumenten en sociale verhuur waarvoor Vlaanderen bevoegd werd in het kader van de zesde staatshervorming evolueren van 1.579,8 miljoen euro in 2019 naar 1.410,1 miljoen euro in 2024. De raming van de woongerelateerde fiscale uitgaven vertrekt van de realisaties van de FOD Financiën voor het aanslagjaar 2017. De raming van de uitgaven voor de eigen woning wordt doorgetrokken tot 2024 op basis van de jaar-op-jaar evolutie gesimuleerd door het departement FB via het micro simulatiemodel FANTASI. De raming gaat uit van een daling in de fiscale uitgaven voor de eigen woning. Deze daling is te verklaren door de herziening van de woonbonus voor de enige, eigen woning voor leningen afgesloten vanaf 1 januari 2015 en door de invoering van de 'geïntegreerde woonbonus' voor leningen afgesloten vanaf 1 januari 2016. Vanaf AJ 2019 wordt er geen budgettaire impact meer voorzien voor de fiscale aftrek voor dakisolatie.

De fiscale uitgaven met betrekking tot de dienstencheques en PWA evolueren van 192,6 miljoen euro in 2019 naar 250,3 miljoen euro in 2024. De raming van de werkgerelateerde fiscale uitgaven vertrekt van de realisaties van de FOD Financiën voor het aanslagjaar 2017. Voor de daaropvolgende aanslagjaren wordt de groei gecontinueerd.

Zowel voor de woongerelateerde als de werkgerelateerde fiscale uitgaven wordt, vertrekkende van het bekomen resultaat per aanslagjaar en naar analogie met de raming van de bruto-opcentiemen, het aanrekenbare bedrag bekomen door toepassing van de HRF-methode.

Bij het Vlaams Fonds voor de Lastendelging wordt er vanaf 2020 – gelet op het feit dat alle dossiers afgehandeld zullen zijn - niets meer voorzien voor het rampenfonds en voor de landbouwramp 2017 wat een daling van 16,5 resp. 3,5 miljoen euro impliceert ten opzichte van de begroting 2019. Vanaf 2021 kan de in 2019 aangelegde provisie van 27,5 miljoen euro voor de landbouwramp 2018 worden geschrapt en wordt er opnieuw uitgegaan van een regulier VFLD-budget van 26,2 miljoen euro (+ 16,2 miljoen euro tov BO 19).

Als gevolg van de bijkomende rechtstreekse financieringen van geconsolideerde instellingen stijgen de rentekredieten (incl. uitgiftekosten en uitgifteverschillen) met 335,2 miljoen euro tot 422,5 miljoen euro. Hiervan is 135,1 miljoen euro bestemd voor VMSW, 48,4 miljoen euro voor VWF, 23,4 miljoen voor School Invest en 76,2 miljoen voor het Oosterweelproject. Daarnaast wordt voor de andere kosten voortvloeiend uit de bestaande schulden en andere directe financiering geraamd 114,7 miljoen euro nodig te hebben in 2024.

Ten slotte zijn er nog allerhande andere werkingskosten op dit artikel die vrij constant gehouden worden op 0,8 miljoen euro.

3.2.2.2. *Buitenlandse Zaken*

De loonkredieten die bij BA2017 ter beschikking gesteld werden van het Departement Buitenlandse Zaken voor de duur van de Brexit-onderhandelingen (die lopen tot maart 2019) worden in 2020 voor het nog resterend bedrag van 45.000 euro teruggedraaid.

Het krediet van 0,1 miljoen euro dat bij BO2019 eenmalig uitgetrokken werd voor de digitalisering van de vergunningsprocedure betreffende strategische goederen, wordt in 2020 niet meer voorzien.

De middelen ten belope van 0,9 miljoen euro die bij BO2019 eenmalig ter beschikking werden gesteld aan het FIT om Vlaamse bedrijven bij te staan bij hun voorbereidingen op de gevolgen van brexit worden in 2020 geschrapt.

In het kader van de hefboomprojecten voor Toerisme Vlaanderen werden de voorbije jaren een aantal vastleggingen vervroegd aangegaan. Dit heeft tot gevolg dat er zowel in 2018 als 2019 geen vastleggingen gebeuren voor de hefboomprojecten. Vanaf 2020 wordt hiervoor opnieuw op recurrente basis 15 miljoen euro voorzien.

Vlaanderen zal in 2020 de World Choir Games organiseren. In 2019 zijn hiervoor al bepaalde uitgaven voorzien, en in 2020 zal dit bedrag nog toenemen. Vanaf 2021 zijn hier geen kredieten meer voor nodig.

De betaalkredieten van Toerisme Vlaanderen liggen in 2019 hoger dan de beleidskredieten en zullen de komende jaren afnemen, om tegen 2023 uit te komen op het niveau van de beleidskredieten.

3.2.2.3. *Economie, Wetenschap en Innovatie*

Abstractie makend van de uitgaven i.k.v. Indirect Carbon Leakage (ICL – zie beleidsdomein Omgeving) blijven de beleidskredieten van het Hermesfonds in principe gelijk. De betaalkredieten evolueren wel, dit in functie van het historisch encours en toekomstige vastleggingen. Dit leidt tot een sterke daling aan kredieten in 2020 (-36,1 miljoen euro t.o.v. 2019), een stijging in 2022 (+27,6 miljoen t.o.v. 2019) en een vrij constante daling vanaf 2023 (-9,3 miljoen euro t.o.v. 2019).

De beleidskredieten bij het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek fluctueren doorheen de jaren als gevolg van meerjaarlijkse vastleggingen. Er worden in 2021 nieuwe vastleggingen genomen voor het Odysseusprogramma (vijfjaarlijks) en het EoS-programma (vierjaarlijks, dit programma neemt de plaats in van de voormalige federale Interuniversitaire Attractiepolen). De betaaluitgaven bij het FWO zullen de komende jaren toenemen, als gevolg van het op kruissnelheid komen van de vastleggingsmachtiging. Tegen 2024 zullen de betaaluitgaven 47,1 miljoen euro hoger liggen dan in 2019. De intering op het saldo door FWO (27,1 miljoen euro in 2019, enkel betaalkredieten) zal de komende jaren wel geleidelijk worden afgebouwd en verdwijnen. Vanaf 2020 worden er geen beleidskredieten meer voorzien bij het Agentschap Plantentuin Meise in het kader van de eerste fase van het Masterplan die door het FFEU werd gefinancierd, wat een daling van de beleidskredieten met 9,4 miljoen euro betekent. In 2019 bedragen de bijhorende betaalkredieten 10,1 miljoen euro en dalen stelselmatig tot wanneer ze verdwijnen in 2023.

3.2.2.4. *Onderwijs en Vorming*

De eenmalige middelen, toegekend bij BO 2019, worden in 2020 weer in mindering gebracht. Het betreft:

- Eenmalige extra werkingsmiddelen voor kleuter- en lager onderwijs: 20 miljoen euro
- Eenmalige extra werkingsmiddelen voor nijverheidsscholen: 5 miljoen euro.

Binnen het loonmodel neemt vooral de verwachte loonkost van het secundair onderwijs toe, dit ingegeven door de verwachte sterke toename van het leerlingenaantal. Tegen 2024 wordt binnen het SO een recurrente meerkost van 404 miljoen euro geraamd. Ook binnen de andere loonposten worden stijgingen verwacht, wat de totale recurrente meerkost van het loonmodel tegen 2024 op 484 miljoen euro brengt. Binnen deze opstappen bevinden zich ook de opstappen voor het nieuw beleid rond ziekenhuisscholen, toegekend bij BO 2019, ten belope van 1,7 miljoen euro recurrent vanaf 2020. De voorziene opstap voor de reeds afgesloten cao is in voorliggende meerjarenraming globaal bij het beleidsdomein financiën en begroting verwerkt.

De verwachte stijging van het leerlingenaantal in het secundair onderwijs heeft ook een invloed op de werkingskosten in het leerplichtonderwijs: voor het SO stijgen deze met 11,7 miljoen euro ten opzichte van 2019. Voor het BaO blijven de werkingskosten ongeveer gelijk (0,1 miljoen euro geraamde meerkost in 2024).

Voor de studietoelagen wordt een constante relatieve stijging verwacht, die leidt tot een meerkost van 11,3 miljoen euro tegen 2024. Door de inkanteling van de schooltoelagen in de Gezinsbijslag is deze stijging lager dan voorzien in voorbije meerjarenramingen: de groei wordt nu enkel nog berekend voor de studietoelagen voor studenten van het Hoger Onderwijs.

In het Hoger Onderwijs vinden de komende jaren nog budgettaire opstappen plaats zoals voorzien in het groeipad voor de integratie van het Hoger Onderwijs. Dit betekent een recurrente meerkost van 60,2 miljoen euro vanuit AHOVOKS tegen 2024 en van 19,6 miljoen euro vanuit het departement EWI tegen 2023. Daarnaast wordt ook verwacht dat het kliksysteem de komende jaren extra middelen zal blijven genereren, wat een meerkost van 131,5 miljoen euro zou betekenen tegen 2024. Tenslotte worden er in 2020 nog twee decretaal voorziene opstappen verwacht: in het kader van de verlenging van de opleiding verpleegkunde is er in 2020 nog een bijstelling van 8,6 miljoen euro (de opstap van één trimester naar een volledig schooljaar), alsook een opstap van 1,7 miljoen voor extra stuvo-middelen naar aanleiding van de inkanteling van het hoger beroepsonderwijs in het Hoger Onderwijs.

De beleidskredieten van het GO! worden verwacht recurrent te dalen met 0,7 miljoen euro vanaf 2020, dit wegens het aflopen van een tijdelijke reeks bijstellingen i.k.v. BTW-recuperatie. GO! (en AGION) kregen immers de mogelijkheid om verloren beleidskredieten, vastgelegd voor projecten die oorspronkelijk gebudgetteerd waren aan een BTW-tarief van 21% maar uiteindelijk werden uitgevoerd aan het nieuwe, verlaagde tarief van 6%, te recupereren. Verwacht wordt dat al het verloren beleidskrediet tegen 2020 effectief gerecupereerd is. De betaalkredieten van het GO! evolueren in functie van de historische en verwachte beleidskredieten en nemen vooral in 2020 (+21,2 miljoen euro t.o.v. 2019) en 2021 (+10,7 miljoen euro t.o.v. 2019) sterk toe ten opzichte van 2019, dit ten gevolge van de verwachte vereffening van encours, opgebouwd tijdens 2018 en vroeger.

De beleidskredieten van AGION dalen om dezelfde reden als bij het GO! met 9,2 miljoen euro in 2020. Ook bij de raming van de betaalkredieten wordt eenzelfde methode gehanteerd als bij het GO!. Bij AGION wordt er evenwel een vrij sterke daling van de betaalkredieten verwacht (gemiddeld -29,8 miljoen euro t.o.v. 2019), dit omdat in 2019 een significant deel van het historisch encours vereffend wordt.

Naast de bovenstaande kredietevoluties kunnen de kredieten van GO! en AGION nog vermeerderd worden via de investeringsmiddelen op de capaciteitsprovisie. Uitgaande

van constant beleid (50 miljoen euro beleidskredieten) wordt een stijging van de betaalkredieten op deze provisie met 45 miljoen euro verwacht tegen 2022.

Bij de projectvennootschap Scholen van Morgen stijgen de ESR-aanrekenbare uitgaven in 2020 met 59,4 miljoen euro t.o.v. 2019, dit ten gevolge van de 'inbreiding' van het bouwprogramma. In 2021 valt deze stijging terug tot 51,3 miljoen euro, om uiteindelijk sterk te dalen, tot -26,3 miljoen euro in 2024 ten opzichte van 2019.

3.2.2.5. *Welzijn, Volksgezondheid en Gezin*

Ter compensatie van de weddedrift wordt geraamd dat er in begrotingsjaar 2024 ten opzichte van begrotingsjaar 2019 meer kredieten benodigd zullen zijn bij Kind en Gezin (3,1 miljoen euro) en het Vlaams Agentschap voor Personen (41,4 miljoen euro). De meerkosten ten gevolge van de weddedrift manifesteren zich in relatief gelijke stappen.

Voor het Groeipakket werd een meerjarenraming opgesteld op basis van ramingen van het aantal rechthebbenden door FAMIFED. Dit geeft, gelijkmatig verspreid over de volgende jaren, aanleiding tot een meerkost van 107,5 miljoen euro in 2024 ten opzichte van 2019.

Bij het VIPA stijgen de betaalkredieten binnen de klassieke financiering cumulatief tegen 2024 met 26,6 miljoen euro ten opzichte van 2019. Dit is het gevolg van het op kruissnelheid komen van de betaalverplichtingen verbonden aan de jaarlijkse machtiging. Een deel van deze machtiging wordt jaarlijks omgezet in forfaitaire subsidiëring voor investeringen in de infrastructuur van voorzieningen voor onder andere ouderenzorg (RVT) en gehandicapten enerzijds, en om preciaire situaties bij ziekenhuizen te verhelpen anderzijds. In tegenstelling tot de klassieke financiering (waar het betaaleffect zich over meerdere begrotingsjaren spreidt) zijn beleids- en betaalkredieten hier gelijk aan elkaar. Dit leidt in 2024 tot een bijkomend benodigd betaalkrediet van 51,6 miljoen euro.

Gedurende de periode 2020-2024 blijven de voorziene kredieten binnen de alternatieve financiering van VIPA constant. De ESR-correctie, met een positief effect op het vorderingensaldo die op dit bedrag dient te worden toegepast, stijgt van 92,5 miljoen euro in 2019 tot 119,4 miljoen euro in 2024. Dit is te wijten aan het feit dat de intrestcomponent in de constante gebruikstoelage daalt terwijl de kapitaalcomponent stijgt.

De voorziene uitgaven in het kader van de ziekenhuisfinanciering nemen tegen 2024 toe met 21,5 miljoen euro (exclusief ESR-correcties, zie infra). Dit is het netto-effect van enerzijds het forfaitair systeem (strategisch en instandhoudingsforfait), waar de impact op het vorderingensaldo gelijk is aan de kasmatige uitgave, en anderzijds de onderdelen A1 en A3 uit het KB Budget Financiële Middelen (BFM) waar een ESR-correctie moet worden toegepast, gezien heel wat uitgaven immers al een ESR-impact in het verleden kenden. De kredietevoluties voor elk van deze onderdelen is de volgende:

- Voor het strategisch forfait (incl. index) in de periode 2020-2024 ligt het jaarlijkse kredietniveau ongeveer 7 miljoen euro lager dan in 2019 door het wegvallen van een eenmalige inhaaloperatie in 2019.
- De implementatie van het instandhoudingsforfait (incl. index) doet de kredieten tegen 2024 cumulatief stijgen met 31,1 miljoen euro. Deze evolutie hangt nauw samen met de uitstroom uit het BFM.
- Ten gevolge van geraamde reguliere wijzigingen binnen dat BFM wordt in meerjarig perspectief tegen 2024 een daling van de kasbehoefte geschat van 2,6 miljoen euro. Hierop moet een positieve ESR-correctie toegepast worden die stijgt van 262,7 miljoen euro in 2019 tot 276,1 miljoen euro in 2024. De dalende ESR-impact is hoofdzakelijk het gevolg van dalende intrestlasten en een verdere

afname van de forfaitaire toelagen van het gedeelte A3 die nog via het BFM transiteren.

Door een toename in de uitgaven voor het leefloon, de tolken en het materieel voor het elektronisch toezicht wordt een cumulatieve stijging van de kredieten voor de justitiehuisen en het elektronisch toezicht verwacht van 2,5 miljoen euro in 2024 ten opzichte van het begrotingsjaar 2019.

Voor de uitgaven in het kader van impulseo, ter ondersteuning van nieuwe huisartsen, wordt een jaarlijkse opstap verwacht, die leidt tot een cumulatieve krediettoename van 5,5 miljoen euro in 2024 ten opzichte van het begrotingsjaar 2019.

Binnen het Fonds Jongerenwelzijn worden de jaarlijkse uitgaven in het kader van de pleegplaatsingen, internaten-psychiatrie en specifieke acties geraamd op 7,8 miljoen euro. Daarnaast doen ook de herstelgerichte afhandelingen en de weddedrift de uitgaven binnen het Fonds Jongerenwelzijn telkens cumulatief met 6,5 miljoen euro stijgen in het begrotingsjaar 2024. Al deze evoluties samen leiden tot een cumulatieve verhoging van de kredieten binnen het Fonds Jongerenwelzijn met 51,1 miljoen euro in begrotingsjaar 2024 ten opzichte van begrotingsjaar 2019.

Binnen de Vlaamse Sociale Bescherming (VSB) raamt men dat de uitgaven met betrekking tot de tenlastenemingen in het luik zorgverzekering met 67,9 miljoen euro zullen toenemen in begrotingsjaar 2024 ten opzichte van begrotingsjaar 2019, dit ten gevolge van de aangroei van het aantal bedden in de woonzorgcentra in overeenstemming met de erkenningskalender en een groei van 4,30% in de mantel- en thuiszorg. In het aantal rechthebbenden voor de bevoegdheid tegemoetkoming zorgbudget ouderen met een zorgnood (ex. THAB) wordt geen aangroei verwacht ten opzichte van begrotingsjaar 2019. Door de toename in de uitgaven voor de integratietegemoetkomingen zullen de kredieten voor het luik BOB cumulatief met 4,3 miljoen euro toenemen in 2024 ten opzichte van begrotingsjaar 2019. Wat betreft de indicatiestellingen verwacht men dat de kredieten zullen toenemen met 1,6 miljoen euro in begrotingsjaar 2024 ten opzichte van begrotingsjaar 2019. De verwachte toename aan ontvangsten uit ledenbijdragen met 4,6 miljoen euro in begrotingsjaar 2024 ten opzichte van begrotingsjaar 2019 zorgen voor een evenredige daling in de toelage vanuit het ministerie naar de VSB.

Vanaf 2019 worden de sectoren mobiliteitshulpmiddelen en ouderenzorg ingekanteld binnen de VSB wat tot een aanzienlijke bijkomende verhoging van de kredieten VSB leidt. Rekening houdend met een jaarlijkse stijging van het aantal mobiliteitshulpmiddelen met 3,5% en een aantal nieuwe maatregelen, zoals de omschakeling van verkoop naar huur in de thuiszorg (vanaf 85+) en voor de groep met snel degeneratieve aandoeningen, raamt men de cumulatieve toename van de kredieten voor de mobiliteitshulpmiddelen op 16,8 miljoen euro in 2024 ten opzichte van het begrotingsjaar 2019.

In overeenstemming met de erkenningskalender voor de woongelegenheden in woonzorgcentra en centra voor kortverblijf, wordt het krediet ter financiering van de woonzorgcentra jaarlijks opgetrokken, wat tegen 2024 een gecumuleerde stijging van het budget met 162,7 miljoen euro betekent. Deze krediettoename houdt ook rekening met de stijging van de zorgzwaarte, de uitgaven in het kader van de eindeloopbaan en de kost van de hervorming bovennormpersoneel.

Voor het groeipad gezinszorg gaat men uit van een maximale jaarlijkse stijging van 2,5%, hetgeen leidt tot een cumulatieve verhoging van de kredieten met 76,7 miljoen euro in 2024 ten opzichte van het begrotingsjaar 2019.

3.2.2.6. *Cultuur, Jeugd, Sport en Media*

Het Fonds voor Culturele Infrastructuur wordt verwacht de overgedragen beleidskredieten in het kader van ex-FFEU-projecten aangewend te hebben. Dit betekent tegen 2021 een recurrente daling van de beleidskredieten met 6,4 miljoen euro. De betaalkredieten van het FoCI, die evolueren in functie van de betaalkalender op de historische en verwachte beleidskredieten, worden in 2020 nog verwacht te stijgen met 4,4 miljoen euro maar nemen tegen 2024 af met 5,9 miljoen euro ten opzichte van 2019.

Met betrekking tot de VRT voorzien de bij de regeringsvorming afgesproken besparingsmaatregelen een laatste opstap in 2019. De voorliggende meerjarenraming houdt tevens rekening met een stijgende trend van de werkgeversbijdrage die door de VRT aan het departement CJM betaald wordt. De werkgeversbijdrage bedraagt 9,0 miljoen euro in 2019 en loopt op tot 9,8 miljoen euro in 2024.

De provisie ter dekking van de herstructureringskosten bedraagt in zijn totaliteit 14 miljoen, waarvan er tot en met 2019 reeds 13,6 miljoen euro is opgenomen in de begroting van de VRT. De resterende middelen zullen in 2020 in betaalkredieten (herstructureringskosten) omgezet worden.

De raming van de pensioenverplichtingen van de statutaire VRT ambtenaren wordt in 2019 op 70,1 miljoen euro geraamd (inclusief 0,125 miljoen euro begrafenisvergoeding). In meerjarig perspectief is de budgettaire impact van de pensioenverplichtingen afgestemd op het verwachte verloop van de pensioneringen bij de VRT. De geraamde meerkost bedraagt 0,6 miljoen euro (exclusief index) in 2020 en loopt op tot 2,6 miljoen euro in 2024.

De VRT nieuwbouw zal voornamelijk in de periode 2019-2022 leiden tot extra uitgaven, met een piek in 2021. Ten opzichte van de beleidskredieten die in de begroting 2019 zijn opgenomen, gaat het om een toename van 36 miljoen euro in 2020, 88 miljoen euro in 2021 en 17 miljoen euro in 2022. In 2023 en 2024 zouden de uitgaven respectievelijk 29 en 33 miljoen minder bedragen dan voorzien in 2019.

De beleidsuitgaven van Sport Vlaanderen dalen bij constant beleid met 1,8 miljoen euro. Er vallen 2 miljoen euro eenmalige middelen weg, die bij de begrotingsopmaak 2019 werden afgesproken in het kader IT-investeringen. Tegen 2024 wordt een daling van de betaalkredieten verwacht van 34,4 miljoen euro op basis van de betaalkalender.

3.2.2.7. *Werk en Sociale Economie*

De Vlaamse Regering sluit tweejaarlijks sectorconvenants af, samenwerkingsprotocols tussen de sociale partners, ten belope van 12 miljoen euro. In 2018 werden de sectorconvenants afgesloten voor de periode 2018-2019. In 2020, 2022 en 2024 zullen nieuwe samenwerkingsprotocols afgesloten worden.

Sinds 2 september 2016 is voor personeelsleden van de Vlaamse publieke sector het Vlaamse zorgkrediet in voege getreden, als opvolger van het federale stelsel van loopbaanonderbreking. Het bereik van deze maatregel is kleiner door het invoeren van motieven van zorg of opleiding. Er wordt verwacht dat zorgkrediet op kruissnelheid komt vanaf 2021. De daling als gevolg van de uitdoof van het stelsel van loopbaanonderbreking is groter dan de stijging bij het nieuwe zorgkrediet waardoor er globaal een besparing gerealiseerd wordt die oploopt tot 27,6 miljoen euro in 2024.

Voor de hervormde doelgroepkortingen op de RSZ-bijdragen van jongeren en 55-plussers, wordt over de periode 2020-2024 een lichte stijging verwacht, van 4,3%. De federale operator RSZ verwacht dat de uitgaven voor jongeren zullen dalen. De uitgaven

voor ouderen zullen echter sterker stijgen. Het doelgroepenbeleid wordt vanaf 1 januari 2019 versterkt, ook voor personen met een handicap. De verwachte meeruitgave die hiermee gepaard gaat – tot 14,3 miljoen extra in 2024 – wordt gefinancierd uit de competitiviteitsprovisie.

Bij de VDAB wordt er in het kader van het project mastercampus Roeselare in de periode 2020-2022 nog een uitgave voorzien van in totaal 49,4 miljoen euro, waarbij het zwaartepunt in 2022 ligt (26,9 miljoen of 26,8 miljoen hoger dan in 2019). Dit project wordt grotendeels (39,9 miljoen) gefinancierd met de verkoop van eigen gebouwen.

De groei van het aantal aangekochte dienstencheques lijkt geleidelijk aan af te nemen. Rekening houdend met deze evolutie en met de demografische vooruitzichten voor koppels met kinderen en alleenstaanden, wordt in deze meerjarenraming uitgegaan van een dalende groei in de periode 2020-2024, die over deze periode gemiddeld 1,9% per jaar bedraagt.

De éénmalige verhoging voor een nieuwe investeringsoproep ten bedrage van 6 miljoen euro in 2019 wordt vanaf 2020 teruggedraaid.

3.2.2.8. *Landbouw en Visserij*

In het beleidsdomein Landbouw en Visserij doen zich in een meerjarig perspectief geen fundamentele budgettaire wijzigingen voor afgezien van het inflatie-effect en wijzigingen in de klimaatmiddelen. De financiering voor de landbouwrampen in 2019 en 2020 wordt voorzien binnen het beleidsdomein Financiën en Begroting.

3.2.2.9. *Mobiliteit en Openbare Werken*

De ESR-beleidskredieten van VVM – De Lijn dalen tegen 2024 beperkt met 3 miljoen euro. Enerzijds is er een daling van de beleidskredieten ten gevolg van de eenmalige overdrachten voor stationsomgevingen die wegvallen vanaf 2020 (-31,2 miljoen euro). Verder wordt het eenmalige gedeelte van de investeringsimpuls voor de vergroening van de bussen ten belope van 9 miljoen euro bij de begrotingsopmaak 2019 vanaf 2020 teruggedraaid. Ook de bij begrotingsopmaak 2019 voorziene eenmalige kredieten van 12 miljoen euro in het kader van onder meer noodzakelijke onteigeningen in het kader van Spartacus worden vanaf 2020 teruggedraaid. Anderzijds worden deze dalingen grotendeels geneutraliseerd door een stijging van de beleidskredieten voor het actualiseren van de index en de parameters in de indexeringsmechanismen voor brandstoffen, exploitanten en leerlingenvervoer, alsook de pensioenbijdragen, ten belope van in totaal 49,2 miljoen euro.

De ESR-beleidskredieten van het VIF nemen tegen 2024 af met 30 miljoen euro, een gevolg van de bij begrotingsopmaak 2019 eenmalige impuls voor de vergroening van de bussen met datzelfde bedrag. In 2020 en 2021 zullen in het kader van het project stationsomgeving Mechelen de beleidskredieten van het VIF nog wel stijgen met respectievelijk 6,2 en 10 miljoen euro. Vanaf 2022 zullen deze middelen wegvallen aangezien de laatste schijf in 2021 wordt voorzien.

Wat betreft de in de meerjarenraming voorziene kosten voor het Oosterweelproject werd rekening gehouden met de laatst gekende planning. De kosten voor de hoofdwerken, die buiten de begrotingsdoelstelling worden gehouden, lopen op tot 651,1 miljoen euro in 2024.

De provisie kilometerheffing stijgt jaarlijks in functie van de netto-opbrengst van de kilometerheffing. Ten opzichte van 2019 betreft het een stijging van 43,2 miljoen euro in 2024.

In 2019 wordt er bovenop de voorziene machtiging van 110 miljoen euro nog een bedrag van 122,1 miljoen euro voorzien uit de ruiterwerking. Het restant van de begrotingsruiter ten belope van 37,3 miljoen euro wordt in 2020 aangewend bovenop de reguliere beleidskredieten, waardoor de beleidskredieten in 2020 dalen met 84,8 miljoen euro ten opzichte van 2019. Vanaf 2021 wordt onder constant beleid enkel nog voorzien in een beleidskrediet van 110 miljoen euro. Gelet op de hoge opstoot aan beleidskredieten vanaf 2018 en vooral in 2019 en 2020, worden er vanaf 2020 bijkomende betaalkredieten voorzien, die tegen 2024 evolueren naar de machtiging.

3.2.2.10. Kanselarij en Bestuur

In het kader van de tweejaarlijkse survey over waarden, houdingen en gedragingen (die momenteel aan een evaluatie wordt onderworpen) wordt in de jaren 2020, 2022 en 2024 een budget van 0,4 miljoen euro voorzien.

Het eenmalig krediet van 1 miljoen euro dat bij BO2019 ter beschikking gesteld werd voor de digitalisering van de besluitvorming van de Vlaamse Regering, wordt in 2020 geschrapt.

In uitvoering van het decretaal voorziene groeipad van 3,5% procent voor het Gemeente- en het Stedenfonds nemen de kredieten tegen het begrotingsjaar 2024 cumulatief toe met respectievelijk 501,9 miljoen euro en 29,4 miljoen euro t.o.v. het begrotingsjaar 2019.

De kredieten die in 2018 werden voorzien voor de organisatie van de lokale en provinciale verkiezingen werden op nul gezet om vanaf 2020 terug opgebouwd te worden met het oog op de lokale verkiezingen van 2024. De bijdrage van Vlaanderen voor de organisatie van de verkiezingen voor het Vlaams, Federaal en Europees Parlement in 2019 t.b.v. 1,4 miljoen euro valt weg in 2020.

Zoals afgesproken bij de zesde staatshervorming blijft de federale overheid verantwoordelijk voor de afhandeling van het opgebouwde encours inzake grootstedenbeleid van voor de overheveling van de bevoegdheid. Om die reden ontvangt Vlaanderen pas in 2020 het volledige betaalkrediet ten belope van 15,3 miljoen euro.

In het kader van het project "Radicaal Digitaal" werd in 2017 een laatste maal 10 miljoen euro aan beleidskredieten voorzien. De laatste betalingen van 4,6 miljoen euro voor de projectoproepen 2015-2017 worden voorzien in 2019.

De renovatie van het Hendrik Consciencegebouw wordt in 2019 gefinaliseerd waardoor in het begrotingsjaar 2020 de nog 1 miljoen euro aan betaalkrediet wegvalt.

De renovatie en uitbreiding van het Depot Vilvoorde, voor in totaal 12,6 miljoen euro, wordt eveneens gefinaliseerd. Hierdoor valt de voorziene 1,8 miljoen euro aan betaalkredieten weg in 2020.

Voor de uitvoering van het masterplan Waterbouwkundig labo wordt er in 2019 respectievelijk nog 0,5 miljoen euro aan beleidskredieten en 2,9 miljoen euro aan betaalkredieten voorzien voor de afronding van de renovatie. In 2020 valt deze eenmalige investeringskost weg.

In 2018 werd er eenmalig 22 miljoen euro beleids- en betaalkredieten ingeschreven voor de opstart van het organisme voor de financiering van pensioenen. Vanaf 2020 leidt dit tot een jaarlijks benodigde impuls van 3 miljoen euro beleids- en betaalkredieten voor de financiering van de vaste bijdragen. Dit leidt tot een gecumuleerd krediet van 15 miljoen euro in 2024 ten opzichte van het begrotingsjaar 2019.

In 2020 worden de eenmalige middelen om in te zetten op de noden ten gevolge van de fusie van de verschillende organisaties die in 2015 zijn ingekanteld in het Agentschap Integratie en Inburgering (3 miljoen euro) teruggenomen. Daarnaast vallen de eenmalige middelen voor het Agentschap Overheidspersoneel en Agentschap Facilitair Bedrijf ten behoeve van respectievelijk 1 miljoen euro en 2 miljoen euro beleids- en betaalkredieten weg. Ook de eenmalige 6 miljoen euro beleids- en betaalkredieten voor de projectoproep sociale infrastructuur stedenbeleid valt weg in 2020.

3.2.2.11. *Omgeving*

De Vlaamse Regering voorziet van 2020 tot en met 2022 jaarlijks telkens 3 miljoen euro aan betaalkredieten ter ondersteuning van een kwaliteitsvol onroerenderfgoedbeheer.

De projecten 'groene energie' die gefinancierd worden van op het energiefonds, kennen in de periode 2020-2024 een stijging met een piek in het jaar 2020 (+11 miljoen euro), onder andere voor projecten voor het verwerven van energie uit afval (Isvag) en de uitbouw van het warmtenet in Oostende.

Het bedrag voor de opkoop van energiecertificaten groene stroom wordt vanaf 2020 constant gehouden op 90 miljoen euro, een daling van 10,5 miljoen euro ten opzichte van 2019.

De Vlaamse sloop- en heropbouwkorting ten belope van 15 miljoen euro wordt vanaf 2020 teruggedraaid.

Ten gevolge van de uitbreiding van de Vlaamse consolidatieperimeter en de gunstigere rentetarieven waaraan de Vlaamse Overheid kan lenen, worden de VMSW en het VWF rechtstreeks gefinancierd vanuit de Vlaamse kas. Tegen het begrotingsjaar 2024 verlagen de rente-uitgaven hierdoor cumulatief met 45,9 miljoen euro (VMSW) en 32,4 miljoen euro (VWF) ten opzichte van het begrotingsjaar 2019.

Van deze lagere rentekost wordt elk begrotingsjaar cumulatief 7 miljoen euro ingeschreven op een provisie binnen het Agentschap Wonen-Vlaanderen. Ten opzichte van het begrotingsjaar 2019 zal er hierdoor 35 miljoen euro bijkomend beschikbaar zijn in het begrotingsjaar 2024.

Ten gevolge van het verhoogde volume aan FS3-leningen stijgen de uitgaven aan rentesubsidies bij de VMSW tegen het begrotingsjaar 2024 met 69,3 miljoen euro ten opzichte van het begrotingsjaar 2019.

Het groeipad infrastructuursubsidies zoals uitgekeerd door de VMSW in uitvoering van het grond- en pandendecreet kende in 2019 een laatste opstap aan beleidskrediet met 1 miljoen euro. De beleidskredieten nemen vanaf 2020 af zodat er in het begrotingsjaar 2024 10 miljoen euro minder beleidskrediet nodig zal zijn dan in 2019.

Nog bij de VMSW nemen de ESR-aanrekenbare betaaluitgaven voor de uitkering van subsidies zoals opgenomen in het grond- en pandendecreet, tegen 2024 af met 21,5 miljoen euro in ten opzichte van het begrotingsjaar 2019. Dit is o.a. het gevolg van het verder uitdoven van de ondersteuning van sociale koopwoningen.

In 2023 wordt verwacht dat de laatste projecten gefinancierd vanuit het Fonds voor de Financiering van het Urgentieplan voor de Sociale Huisvesting afgerond zullen zijn. Er worden daarom vanaf het begrotingsjaar 2023 geen betaalkredieten meer voorzien wat een daling met 1 miljoen euro t.o.v. het begrotingsjaar 2019 impliceert.

Wat Aquafin betreft, is er een stijging waar te nemen van de betoelaging ten opzichte van de begrotingsopmaak 2019 die oploopt tot 13 miljoen euro in het begrotingsjaar 2024. Deze stijging is te wijten aan twee oorzaken. Ten eerste stijgen de facturaties van de opleveringen jaar na jaar ten gevolge van de investeringen in zowel nieuwe infrastructuur als in de optimalisatie van de reeds bestaande infrastructuur. Ten tweede stijgen de werkingskosten rekening houdend met de parameters opgenomen in het vergoedingsmodel.

Voor de aanleg van gemeentelijke rioleringen en de bouw van kleinschalige (individuele en private) waterzuiveringsinstallaties wordt rekening gehouden met het verder op kruissnelheid komen van de betaalluitgaven, die tegen 2024 stijgen met 46,9 miljoen euro.

Bij de begrotingsopmaak 2019 werd er voor 12,8 miljoen eenmalige kredieten voorzien in het kader van verdere asbestafbouw. De directe beleids- en betaalluitgaven in het kader van asbestafbouw (2,8 miljoen) worden vanaf 2020 teruggedraaid. De beleidsuitgaven in het kader van de investeringsinspanning van 10 miljoen worden in 2020 teruggedraaid, maar geven in 2020-2022 nog aanleiding tot betaalluitgaven. Dit geldt ook voor de investeringsinspanning van 4 miljoen in het kader van de droogteprojecten.

Voor het Klimaatfonds wordt rekening gehouden met een volledige betaling tegen 2023 van de in de huidige legislatuur voorziene projecten voor interne klimaatmaatregelen (die bij de betrokken beleidsdomeinen worden voorzien) en internationale klimaatfinanciering t.b.v. in totaal 438 miljoen euro. Hierbij wordt uitgegaan van een volledige aanwending van de beleidsuitgaven in 2019 (206 miljoen euro). Daarnaast wordt er van uit gegaan dat de huidige afspraken in het kader van ICL (waarvoor, via het Hermesfonds, 34,6 miljoen wordt voorzien in 2019) worden verdergezet. Toekomstige uitgaven in het kader van het Klimaatfonds zullen worden bepaald door de volgende regering. In de huidige oefening wordt er van uit gegaan dat de toekomstige beleidskredieten jaarlijks gelijk zijn aan de ESR-gecorrigeerde ontvangsten van het Klimaatfonds. Op basis van een emissieprijs van 20 euro per ton in 2019 en 2020 en vervolgens een geleidelijke prijsstijging van 1 euro per ton per jaar zouden de beleidsuitgaven evolueren van 156,3 miljoen in 2020 tot 250,5 miljoen in 2025. Bij verderzetting van de huidige afspraken in het kader van ICL zou hiervan, als gevolg van de gestegen emissieprijs, 90,9 miljoen in 2020 tot 123,5 miljoen in 2024 worden voorzien voor ICL.

3.2.2.12. Hogere Entiteiten

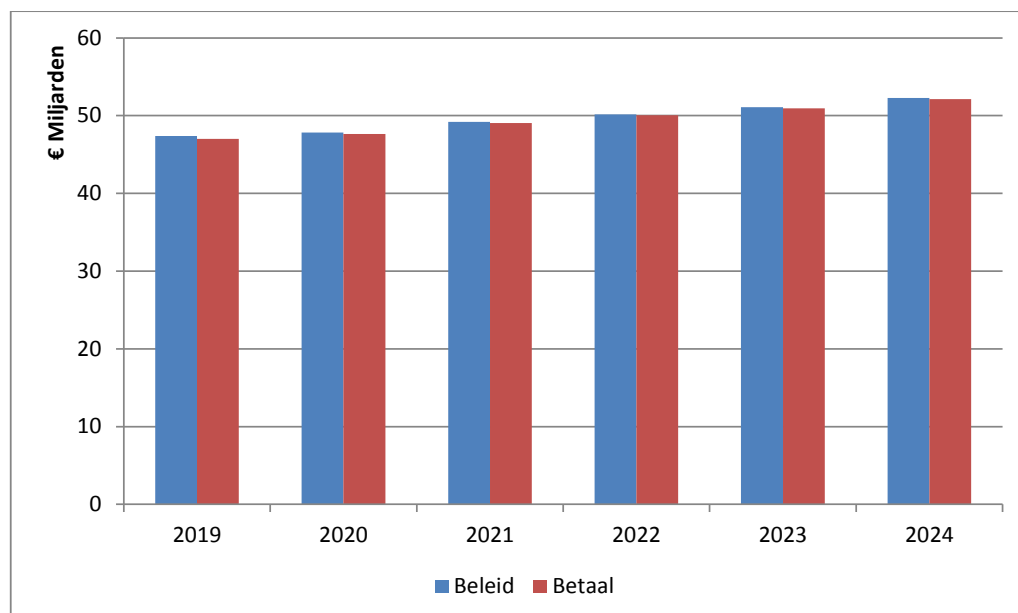
Voor het begrotingsjaar 2019 werd 2,6 miljoen euro voorzien voor de kosten die eventuele kabinetswissels met zich meebrengen. Het betreft eenmalige kredieten die vanaf 2020 dus opnieuw in mindering worden gebracht.

3.2.3. De globale evolutie van de beleids- en betaalkredieten bij constant beleid inzake huidige bevoegdheden

Figuur 3-1 toont aan dat de verhouding tussen beleids- en betaalkredieten, na het grote verschil in 2019, tussen 2020 en 2022 terug evolueert naar een gemiddeld verschil van ongeveer 120 miljoen euro. Aan de significante opstap in beleidskredieten, voorzien bij BO 2019, kan dus tegemoet gekomen worden in betaalkredieten, en dit zonder het evenwicht van de voorbije jaren op te geven. De figuur bewijst aldus dat de Vlaamse

Regering niet enkel nieuw beleid opstart, maar ook de nodige middelen voorziet om haar engagementen na te komen.

Figuur 3-1: Beleids- en betaalkredieten (in miljard euro)

3.2.4. De beleids- en betaal kredieten verdeeld over de 12 beleidsdomeinen bij constant beleid inzake huidige bevoegdheden

In tabel 3-3, resp. 3-4 worden de beleids- en betaal kredieten per beleidsdomein bij constant beleid inzake huidige bevoegdheden weergegeven. Hierbij is rekening gehouden met de verdeling van de indexkredieten (zie paragraaf 3.2.1.).

Tabel 3-3: Beleidskredieten per beleidsdomein bij constant beleid (in duizend euro)

Beleidsdomein	BO 2019	MJR 2020	MJR 2021	MJR 2022	MJR 2023	MJR 2024
Hogere Entiteiten	135.307	135.056	137.376	139.688	141.984	144.370
Financiën en Begroting	2.377.725	2.447.875	2.501.126	2.583.306	2.665.662	2.781.332
Buitenlandse Zaken	169.534	186.620	187.093	188.478	190.334	192.303
Economie, Wetenschappen en Innovatie	1.857.199	1.949.142	2.091.947	2.063.669	2.024.101	2.083.681
Onderwijs en Vorming	13.949.097	14.268.477	14.582.405	14.881.655	15.218.207	15.574.205
Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	13.495.781	13.330.102	13.629.661	13.955.161	14.245.404	14.556.486
Cultuur, Jeugd, Sport en Media	1.278.326	1.326.894	1.393.444	1.338.790	1.310.010	1.324.017
Werk en Sociale Economie	3.775.218	3.875.692	3.954.161	4.047.521	4.064.688	4.140.456
Landbouw en Visserij	198.609	202.404	206.179	209.940	213.674	217.556
Mobiliteit en Openbare Werken	3.989.370	3.969.531	4.253.757	4.313.700	4.376.704	4.449.839
Kanselarij en Bestuur	4.040.402	4.101.282	4.214.467	4.332.241	4.457.033	4.583.982
Omgeving	2.111.102	2.042.266	2.063.054	2.116.549	2.173.041	2.210.766
Totaal	47.377.670	47.835.342	49.214.672	50.170.698	51.080.840	52.258.993

Tabel 3-4: Betaalkredieten per beleidsdomein bij constant beleid (in duizend euro)

Beleidsdomein	BO 2019	MJR 2020	MJR 2021	MJR 2022	MJR 2023	MJR 2024
Hogere Entiteiten	135.307	135.056	137.375	139.688	141.984	144.370
Financiën en Begroting	2.283.692	2.365.531	2.431.386	2.532.779	2.608.075	2.741.595
Buitenlandse Zaken	189.729	188.558	187.062	185.568	181.448	184.913
Economie, Wetenschappen en Innovatie	1.794.292	1.808.300	1.871.921	1.941.485	1.933.145	1.947.189
Onderwijs en Vorming	13.913.087	14.228.857	14.534.420	14.844.012	15.167.138	15.541.482
Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	13.424.900	13.285.071	13.593.654	13.927.488	14.226.883	14.545.040
Cultuur, Jeugd, Sport en Media	1.300.912	1.341.133	1.386.495	1.329.673	1.298.785	1.314.964
Werk en Sociale Economie	3.786.444	3.878.102	3.965.773	4.058.627	4.078.735	4.149.054
Landbouw en Visserij	198.214	199.929	201.457	202.936	204.348	205.868
Mobiliteit en Openbare Werken	3.910.128	4.040.413	4.393.665	4.393.893	4.436.959	4.502.338
Kanselarij en Bestuur	4.055.563	4.128.342	4.251.877	4.371.203	4.496.477	4.627.116
Omgeving	2.011.287	2.024.552	2.086.759	2.129.874	2.179.152	2.225.618
Totaal	47.003.555	47.623.844	49.041.844	50.057.225	50.953.128	52.129.546

4. HET VORDERINGENSALDO

Voor de berekening van het vorderingensaldo in meerjarig perspectief wordt, zoals ook bij de jaarlijkse begrotingen het geval is, vertrokken van de geraamde begrotingskredieten zoals beschreven in voorgaande hoofdstukken. Het gaat om een evolutie van ontvangsten en uitgaven bij ongewijzigd beleid, inclusief het op kruissnelheid brengen van reeds genomen beleidsingrepen.

Hierop wordt vervolgens een onderbenuttingshypothese toegepast. In 2020 wordt de onderbenuttingshypothese ongewijzigd gehouden ten aanzien van de begrotingsopmaak 2019. Vanaf 2021 wordt het in 2019 ingeschreven forfait van 79 miljoen euro onderbenutting op het naar aanleiding van de begrotingsopmaak 2019 ingeschreven nieuw beleid van 678 miljoen euro geschrapt omdat er van uitgegaan wordt dat het in 2019 geïnitieerde nieuwe beleid dan volledig op kruissnelheid zal zijn.

Om tot een vorderingensaldo te komen dat conform is met de ESR 2010-verordening moeten er een aantal correcties op het vorderingensaldo van de Vlaamse gemeenschap uitgevoerd worden.

Gedurende de periode 2020-2024 blijven de voorziene kredieten binnen de alternatieve financiering van VIPA constant. De ESR-correctie, met een positief effect op het vorderingensaldo, die op dit bedrag dient te worden toegepast, stijgt van 96,5 miljoen euro in 2019 tot 119,4 miljoen euro in 2024. Dit is de wijten aan het feit dat de intrestcomponent in de constante gebruikstoelage daalt terwijl de kapitaalcomponent stijgt.

Ten gevolge van geraamde reguliere wijzigingen binnen de BFM wordt in meerjarig perspectief tegen 2024 een daling van de kasbehoeften geschat van 25,7 miljoen euro. Hierop moet een positieve ESR-correctie toegepast worden die stijgt van 262,7 miljoen euro in 2019 tot 276,1 miljoen euro in 2024. De dalende ESR-impact is hoofdzakelijk het gevolg van dalende intrestlasten en een verdere afname van de forfaitaire toelagen van het gedeelte A3 die nog via het BFM transiteren.

Wat de vorderingen ingevolge de uitvoering van de werken m.b.t. de Sluis Terneuzen betreft, wordt er sinds 2018 uitgegaan van een kost voor Vlaanderen die hoger is dan de 59,5 miljoen euro kasmiddelen die hiervoor voorzien worden MOW. De ESR-correctie is dus negatief sinds 2018. De substantiële negatieve correctie in 2022 is de resultante van zowel het wegvallen van de kasmiddelen bij MOW (59,5 miljoen euro) als het wegvallen van de bijdrage van het Havenbedrijf Gent.

Voor een gedetailleerde beschrijving van de resterende ESR-correcties verwijzen we naar de Algemene Toelichting bij de middelenbegroting en de algemene uitgavenbegroting 2019 [stuk 13 (2018-2019) Nr. 1], Hoofdstuk 6.5.

Uit deze bewerkingen komt het ESR-vorderingensaldo van de Vlaamse overheid naar voor. Uit Tabel 4-1 blijkt dat de Vlaamse regering in 2020 bij constant beleid een nominaal tekort zal optekenen van 242 miljoen euro, 521 miljoen euro in 2021 en 376 miljoen euro in 2022. Vanaf 2023 wordt vertoont het nominaal saldo opnieuw een overschot, dat aangroeit tot 304 miljoen euro in 2024.

Net zoals bij de begrotingsopmaak 2019 het geval was, worden voor de aftoetsing van de begrotingsdoelstelling de bouwkosten van de Oosterweelverbinding gecorrigeerd: In

2019 worden hiervoor al 135 miljoen euro aan uitgaven in de begroting voorzien. Komende jaren evolueert dit bedrag verder naar 651 miljoen euro in 2024⁵.

Na het buiten beschouwing laten van de bouwkost van de Oosterweelverbinding beschikt de Vlaamse regering over een stelselmatig groeiende, positieve beleidsruimte in betaalkredieten, ofwel VEK, van 9 miljoen euro in 2020, 29 miljoen euro in 2021, 213 miljoen euro in 2022, 785 miljoen euro in 2023 en 955 miljoen euro in 2024.

⁵ 2024 is einde van voorliggende raming. Bouwperiode is voorzien tot en met 2025.

Tabel 4-1: Vorderingsaldo bij constant beleid en reeds voorziene maatregelen 2019-2024 (in duizend euro)

	BO 2019	MJR 2020	MJR 2021	MJR 2022	MJR 2023	MJR 2024
ESR ontvangsten algemene begroting (1)	41.189.778	42.164.471	43.315.108	44.580.496	45.856.810	47.152.912
ESR ontvangsten instellingen (2)	3.906.275	3.915.307	3.925.892	3.941.771	3.932.634	3.934.641
Geconsolideerde ESR ontvangsten (3=1+2)	45.096.053	46.079.778	47.241.001	48.522.267	49.789.444	51.087.553
Primaire ESR uitgaven algemene begroting (4)	24.060.894	24.292.331	25.126.375	25.943.386	26.698.101	27.586.166
Primaire ESR uitgaven Instellingen (5)	22.497.305	22.859.469	23.384.653	23.507.926	23.572.124	23.762.794
Geconsolideerde primaire ESR uitgaven (6=5+4)	46.558.199	47.151.800	48.511.028	49.451.312	50.270.225	51.348.960
Geconsolideerd primair ESR-saldo (7=3-6)	-1.462.146	-1.072.022	-1.270.027	-929.045	-480.781	-261.407
Onderbenutting Hogescholen en Universiteiten	127.126	127.126	127.126	127.126	127.126	127.126
Onderbenutting overige	831.142	842.110	784.758	801.006	815.342	834.167
Onderbenutting (8)	958.268	969.236	911.884	928.132	942.468	961.293
Geconsolideerd primair ESR saldo na onderbenutting (9=7+8)	-503.878	-102.786	-358.143	-913	461.687	699.886
Rente-uitgaven (10)	445.356	472.043	530.815	605.913	682.903	780.586
Geconsolideerd ESR saldo na onderbenutting (11=9+10)	-949.234	-574.830	-888.958	-606.826	-221.216	-80.700
Correctie FWO	13.294	21.253	2.715	1.555	424	0
Correctie Vlaams Parlement en parlementaire inst.	-7.569	0	0	0	0	0
Aanrekeningstijdstip onderwijs	47.072	0	0	0	0	0
Aanrekeningstijdstip welzijn	535.217	0	0	0	0	0
Correcties op basis van rapport Rekenhof	-34.073	-25.300	-12.000	-12.000	-12.000	-12.000
ESR correcties perimeter en aanrekeningstijdstip (12)	553.941	-4.047	-9.285	-10.445	-11.576	-12.000
BTW op opgeleverde scholen DBFM Scholen van Morgen	-3.300	-608	-8.693	-3.815	0	0
Herclassificatie alternatieve financiering VIPA	96.525	100.733	105.120	109.695	114.465	119.439
Viapass	1.467	1.467	1.467	1.467	1.467	1.467
Ziekenhuisinfrastructuur A1/A3	262.723	283.021	280.572	278.322	276.073	276.073
Sluis Terneuzen	-96.905	-54.005	-1.328	-144.342	457	0
VAC Brussel	0	6.000	0	0	0	0
ESR correcties verstrengd Europees begrotingstoezicht (13)	260.510	336.608	377.138	241.326	392.461	396.979
Vorderingsaldo (14=11+12+13)	-134.783	-242.269	-521.105	-375.945	159.669	304.278
Bouwkost Oostenweel (incl. rente)	134.813	251.119	549.654	588.837	625.410	651.083
Correcties voor aftoetsing begrotingdoelstelling (15)	134.813	251.119	549.654	588.837	625.410	651.083
Saldo na correcties aftoetsing begrotingsdoelstelling (16=14+15)	30	8.850	28.549	212.892	785.079	955.361

5. EVOLUTIE VAN DE GECONSOLIDEERDE SCHULD

De evolutie van de bruto-geconsolideerde schuld is vooreerst afhankelijk van het begrotingssaldo. Het effect op de schuld hiervan kan best worden ingeschat via het verwachte saldo in ESR-termen op de geconsolideerde begroting. De evolutie van de schuld wordt verder ook beïnvloed door de evolutie van de ontvangsten en uitgaven inzake kredietverleningen en participaties (ESR-8). Tot slot dient er tevens rekening gehouden te worden met de reeds beschikbare financiële activa.

Voor de periode 2020-2024 wordt vertrokken van de assumptie van een ESR-begrotingsevenwicht exclusief bouwkost Oosterweel.

Ook het saldo van de kredietverleningen en participaties bepaalt mee de evolutie van de geconsolideerde schuld. Aan de hand van de hiervoor in de begroting ingeschreven budgetten worden de kasuitgaven en -ontvangsten van de kapitaalparticipaties van de Vlaamse overheid ingeschat.

Bij de Vlaamse ministeries worden geen belangrijke ESR-8 ontvangsten verwacht de komende jaren. Voor de ESR-8 uitgaven wordt voor de periode 2020-2024 op basis van het beschikbare globale budget voor participaties ieder jaar 150 miljoen euro ingeschreven aan kasuitgaven voor participaties. Naar aanleiding van elke begrotingsronde zal de impact van de participaties op de evolutie van de schuld meer in detail worden geanalyseerd.

In de periode 2019-2024 wordt een significante toename van de schuld binnen de sociale huisvestingsmaatschappijen VMSW en VWF verwacht. In de begrotingen van deze instellingen wordt 5,2 miljard euro extra schuld verwacht (zie lijnen ESR-9 ontvangsten en uitgaven van deze instellingen). De verwachte toename van de schulden in de komende jaren is te wijten aan de verwachte toename van de kredietverstrekking in het kader van het grond- en pandendecreet en de objectieven die daar gesteld zijn.

Tot slot is er nog de impact van uitgaven en die buiten de begrotingsdoelstelling worden gehouden, maar wel een impact hebben op het nominaal ESR-vorderingensaldo.

De bouwkost van het Oosterweelproject zorgt in de periode 2020-2024 voor een toename van de schuld met 2,7 miljard euro.

De jaarlijkse impact van het decreet beleggen in Vlaamse schuld wordt geschat op 100 miljoen euro.

Onderstaande tabel 5-1 geeft de verwachte evolutie van de geconsolideerde schuld weer in de periode 2019-2024. Verwacht wordt dat op basis van voormelde factoren de geconsolideerde schuld in deze periode met 8,6 miljard euro zal toenemen tot 33,8 miljard euro eind 2024, ofwel 6,2% van het BBP.

De geraamde geconsolideerde schuld (excl. ziekenhuisschuld (A1/A3)) blijft tot einde 2024 met 60,6% ruim onder de 65% van de ESR-ontvangsten. Deze streefwaarde is van belang in het kader van het behoud van een gunstige rating.

Tabel 5-1: Verwachte jaarlijkse evolutie van de geconsolideerde schuld in de periode 2019-2024 (in duizend euro)

	BO 2019	MJR 2020	MJR 2021	MJR 2022	MJR 2023	MJR 2024
ESR-resultaat CFO-leden + betoelaging niet-CFO-leden	147.237	0	0	0	0	0
ESR-8 ontvangsten ministeries	-53.929	0	0	0	0	0
ESR-8 uitgaven ministeries	441.807	150.000	150.000	150.000	150.000	150.000
ESR-8 ontvangsten CFO-leden	-78.947	0	0	0	0	0
ESR-8-uitgaven CFO-leden	106.035	0	0	0	0	0
ESR-9 ontvangsten VMSW en VWF	2.690.200	2.551.000	2.476.000	2.401.000	2.414.000	2.414.000
ESR-9 uitgaven VMSW en VWF	-1.436.378	-1.547.258	-1.620.790	-1.678.807	-1.734.363	-1.734.363
Saldo ESR-9 overige niet CFO-leden	68.112	0	0	0	0	0
Bouwkost Oosterweel ⁶	0	251.119	549.654	588.837	625.410	651.083
Impact decreet beleggen in Vlaamse schuld	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000
Netto schuldtoename	1.784.137	1.304.861	1.454.864	1.361.030	1.355.047	1.380.720
Geraamde geconsolideerde schuld per 31/12/20xx	26.940.612	28.245.473	29.700.337	31.061.367	32.416.414	33.797.134
In % van het BBP	5,7%	5,8%	5,9%	6,0%	6,1%	6,2%
ESR-correctie Ziekenhuisinfrastructuur	-262.723	-283.021	-280.572	-278.322	-276.073	-276.073
Ziekenhuisschuld (A1/A3)	4.224.473	3.941.452	3.660.880	3.382.558	3.106.485	2.830.412
Geraamde geconsolideerde schuld (excl. Ziekenhuisschuld (A1/A3))	22.716.139	24.304.021	26.039.457	27.678.809	29.309.929	30.966.722
ESR-ontvangsten	45.096.053	46.079.778	47.241.001	48.522.267	49.789.444	51.087.553
Schuldratio (excl. Ziekenhuizen) t.o.v. ESR-ontvangsten	50,4%	52,7%	55,1%	57,0%	58,9%	60,6%

Deze verwachte stijging van de geconsolideerde schuld moet echter in perspectief bekeken worden. Tegenover deze schulden staan immers ook (vermarktbaar) activa ESR-8) en materiële (Oosterweel) activa. Eind 2017 had de Vlaamse overheid een netto-actief van 4,2 miljard euro (zie algemene toelichting BO2019). De toename van de activa is m.a.w. groter dan de toename van de geconsolideerde schuld (excl. Ziekenhuisfinanciering) want eind 2016 bedroeg de netto-actiefpositie slechts 2,8 miljard euro.

De doelstelling voor de komende jaren is om een blijvend positieve netto-actief positie: vermarktbaar activa > geconsolideerde schuld te behouden. Hierbij wordt tijdelijk abstractie gemaakt van de nog uitstaande overgenomen schuld in het kader van de 6de

⁶ In 2019 wordt uitgegaan van de hypothese dat NV BAM het tekort van 134,8 miljoen euro als gevolg van de bouwkost van Oosterweel zal financieren met de volstorting van de in 2018 doorgevoerde kapitaalsverhoging of vanuit de reeds beschikbare kasreserves.

staats Hervorming m.b.t. de ziekenhuisfinanciering (A1/A3) in afwachting van de exacte bepaling van de nog uitstaande kasmatige verplichting ten aanzien van de ziekenhuizen.

In de begrotingen 2018 en 2019 zitten 3 belangrijke factoren die een impact zullen hebben op de netto-actief-positie, maar deze - gelet op de actuele marge - niet in gevaar brengen: Het betreft de afrekening van de bijzondere financieringswet in 2018⁷, de overname van de schuld van de gemeenten in het kader van vrijwillige fusies in 2018 en de kaseffecten ingevolge de overgenomen A1/A3 ziekenhuisfinanciering in 2018 en 2019. Laatstgenoemde kaseffecten inzake de ziekenhuisfinanciering lopen ook nog verder in de periode 2020-2024.

Tabel 5-2: Samenvattende tabel netto-actief positie eind 2017 en de impacterende factoren in 2018, 2019 en meerjaren 2020-2024 (in duizend euro)

Geconsolideerde schuld excl. schuld ziekenhuizen	18.658.807
Geconsolideerde bedrijfsmatig vermarktbare activa	22.838.737
Netto-actiefpositie	4.179.930
Uitdagingen:	
Afrekening autonomiefactor in 2018	1.017.600
Schuldovername gemeenten 2018	96.654
ESR-correctie ziekenhuizen 2018	279.735
ESR-correctie ziekenhuizen 2019	262.723
ESR-correctie ziekenhuizen 2020	283.021
ESR-correctie ziekenhuizen 2021	280.572
ESR-correctie ziekenhuizen 2022	278.322
ESR-correctie ziekenhuizen 2023	276.073
ESR-correctie ziekenhuizen 2024	276.073

⁷ Kasmatig wordt deze afrekening van de autonomiefactor gespreid over 16 jaar waardoor dit effect maar getrapd tot uiting komt.